

~~-projekt-~~

**Uchwała nr
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia**

**w sprawie uchwalenia „Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu
oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy”**

Na podstawie art. 12 pkt 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późn. zm.) Rada Powiatu uchwała, co następuje:

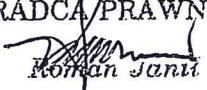
§ 1. Uchwała się „Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Stargardzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Pod względem formalno prawnym.

bez zastrzeżeń
RADCA PRAWNY

Roman Janik

1/2004

Uzasadnienie

Obowiązek realizacji polityki rynku pracy leżący w gestii Samorządu Powiatu, nakłada art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późn. zm.). Podstawowym zadaniem w tym zakresie jest opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, wyznaczającego kierunki działania i sposoby rozwiązywania problemów społecznych, z których niewątpliwie za jeden z najważniejszych uznano problem bezrobocia.

Natomiast zgodnie z art. 12 pkt 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) do wyłącznej właściwości rady powiatu należy uchwalenie powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Mając powyższe na uwadze podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Członek Zarządu

Iwona Wiśniewska

Załącznik do uchwały nr
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
ORAZ AKTYWIZACJI
LOKALNEGO RYNKU PRACY**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.

Rozdział I. Ogólna charakterystyka powiatu.

Rozdział II. Uwarunkowania społeczno-demograficzne.

Rozdział III. Gospodarka.

Rozdział IV. Charakterystyka osób pracujących w powiecie.

Rozdział V. Analiza lokalnego rynku pracy.

Rozdział VI. Priorytety i cele szczegółowe:

Priorytet 1. *Promocja i wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy:*

1. Zastosowanie zintegrowanych form aktywizacji osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
2. Działania informacyjne w zakresie możliwości wsparcia.

Priorytet 2. *Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, kształtowanie postaw przedsiębiorczości i wspieranie samozatrudnienia:*

1. Szkolenia i doradztwo z zakresu przedsiębiorczości.
2. Udzielanie pożyczek dla osób bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
3. Udzielanie wsparcia przedsiębiorcom przy tworzeniu nowych miejsc pracy.
4. Udział w projektach promujących zatrudnienie i przedsiębiorczość na lokalnym rynku pracy.
5. Współpraca z pracodawcami i inwestorami w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.

Priorytet 3. *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna:*

Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim z ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim oraz instytucjami wsparcia działającymi w obszarze pomocy społecznej.

Priorytet 4. *Budowanie partnerskiego modelu współpracy z instytucjami działającymi na lokalnym rynku pracy:*

1. Udział w projektach promujących i rozwijających dialog, partnerstwo i współpracę na rzecz aktywizacji zawodowej.
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań publicznych oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i zawodowej.

Priorytet 5. *Podjęmowanie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie Szczecińskim :*

1. Doksztalcanie i szkolenie pracowników w celu podniesienia jakości świadczonych usług.
2. Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi przy wykonywaniu zadań.

IV. Monitorowanie realizacji programu:

VI. Załączniki.

WPROWADZENIE

Celem Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy jest wskazanie działań, które spowodują pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu stargardzkiego, co w konsekwencji zmierzać będzie do ograniczenia zjawiska bezrobocia i jego negatywnych skutków.

Program opracowany został na podstawie analizy stanu i struktury lokalnego rynku pracy oraz trendów gospodarczych. Po dokonaniu analizy określone zostały kierunki działań zawarte w priorytetach Programu.

Największym problemem lokalnego rynku pracy jest niski wskaźnik zatrudnienia i aktywności zawodowej mieszkańców powiatu oraz towarzyszący im proces wykluczenia społecznego.

W tej sytuacji działania powiatu powinny być ukierunkowane na absorpcję i racjonalne wydatkowanie środków ze źródeł zewnętrznych, położenie nacisku na edukację prozatrudnieniową wśród młodych mieszkańców powiatu oraz wypracowanie adekwatnego do potrzeb poszczególnych podmiotów rynku pracy modelu współpracy na rzecz lokalnego rynku pracy.

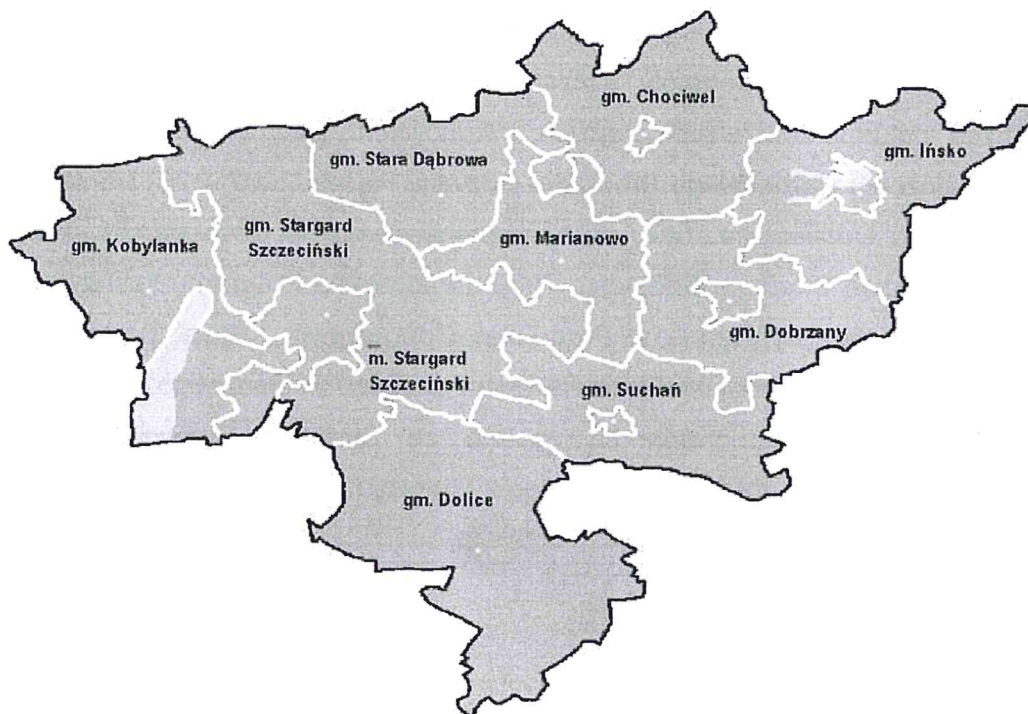
Założenia i realizacje celów szczegółowych Programu są zgodne z zapisami strategicznych dokumentów wspólnotowych i krajowych. Program został przygotowany w oparciu o założenia Narodowego Programu Rozwoju na lata 2007 – 2013 oraz Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie stanowiące Narodową Strategię Spójności. Przy opracowaniu Programu zostały wzięte pod uwagę kierunki działań wytyczone w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, w ramach którego następuje transfer środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Priorytety i cele Programu są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015 i Strategią Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015.

ROZDZIAŁ I OGÓLNA CHAREKTERYSTYKA POWIATU

Województwo zachodniopomorskie położone jest w północno – zachodniej części Polski i zajmuje 22,9 tys. km². Swoim obszarem obejmuje 20 powiatów. Powiat stargardzki usytuowany jest na południe od stolicy województwa zachodniopomorskiego – Szczecina. Jest szóstym, co do wielkości powiatem województwa. Powierzchnia powiatu stargardzkiego (zwanym dalej powiat) wynosi 1519,95 km². Powiat składa się z 10 gmin. Jedna gmina posiada status gminy miejskiej – miasto Stargard Szczeciński, który jest stolicą i zarazem siedzibą władz powiatowych i stanowi główny ośrodek administracyjny, gospodarczy i kulturalny powiatu. 4 gminy posiadają status gmin miejsko – wiejskich: Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Suchań. Pozostałe to gminy wiejskie: Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa i Stargard Szczeciński. W powiecie jest 5 miast: Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Stargard Szczeciński, Suchań.

Rysunek nr 1: Teren powiatu stargardzkiego

(Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015 przyjęta uchwałą Nr L/627/10 Rady Powiatu w Stargardzie Szczecińskim z dnia 25 sierpnia 2010r.-<http://www.powiatstargardzki.pl> .)

Według stanu na dzień 31.12.2011 roku powiat zamieszkiwało 120 889 osób, w tym 61 609 kobiet (tj. 50,96% ogółu ludności powiatu). Od końca roku 2005 liczba ludności powiatu nieznacznie wzrosła o 1429 osób (tj. o około 1,2%).

Według stanu na koniec 2011 roku w powiecie zarejestrowanych było 12 005 podmiotów gospodarki narodowej (zwane dalej podmioty). W 2011 roku, w stosunku do roku 2010, zanotowano spadek liczby podmiotów o około 2% . W 2011 roku największy udział procentowy w liczbie podmiotów zarejestrowanych miały firmy zaklasyfikowane do sekcji: handel i naprawa pojazdów samochodowych (23,37%), budownictwo (17,89%) oraz przemysł (9,36% z czego 95,20% to przetwórstwo przemysłowe).

Podmioty małe (do 9 osób pracujących) stanowiły 96,89% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (79,98%).

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie na koniec roku 2012 wynosiła 7452 osoby. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 9,7% (w województwie 9,8%) i utrzymał się na tym samym poziomie w porównaniu z końcem 2011 roku.

ROZDZIAŁ II UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNE

Jednym z podstawowych i najważniejszych uwarunkowań rozwoju danego obszaru jest stan ludności i jego zmiany. Struktura demograficzna to obraz aktualnego stanu społeczeństwa .

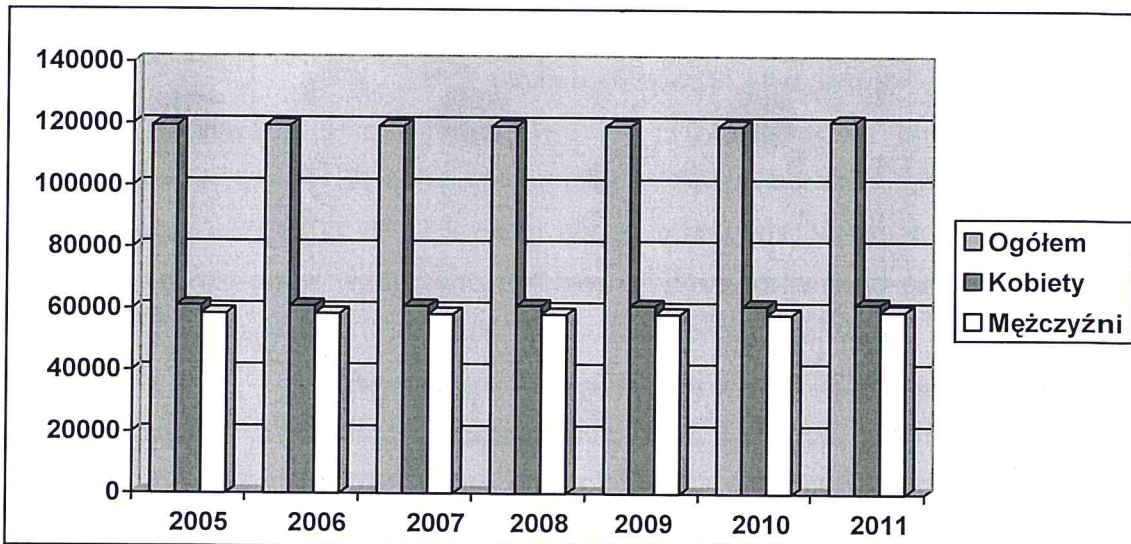
Stan ludności w powiecie stargardzkim na koniec roku 2011 wyniósł 120 889 osób. Od 2005 roku liczba mieszkańców powiatu malała, w 2008 roku tendencja ta uległa zmianie na 2 lata, a w 2011 roku zanotowano przyrost liczby ludności powiatu w porównaniu z rokiem 2005 o 1429 osób (tj. o około 1,2%).

Tabela nr 1: Ludność powiatu stargardzkiego w latach 2005 – 2011

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem	119460	119393	119192	119248	119340	119306	120889
Kobiety	60990	60947	60926	61014	61034	61057	61609
Mężczyźni	58470	58446	58266	58234	58306	58249	59290

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego(GUS) Szczecin

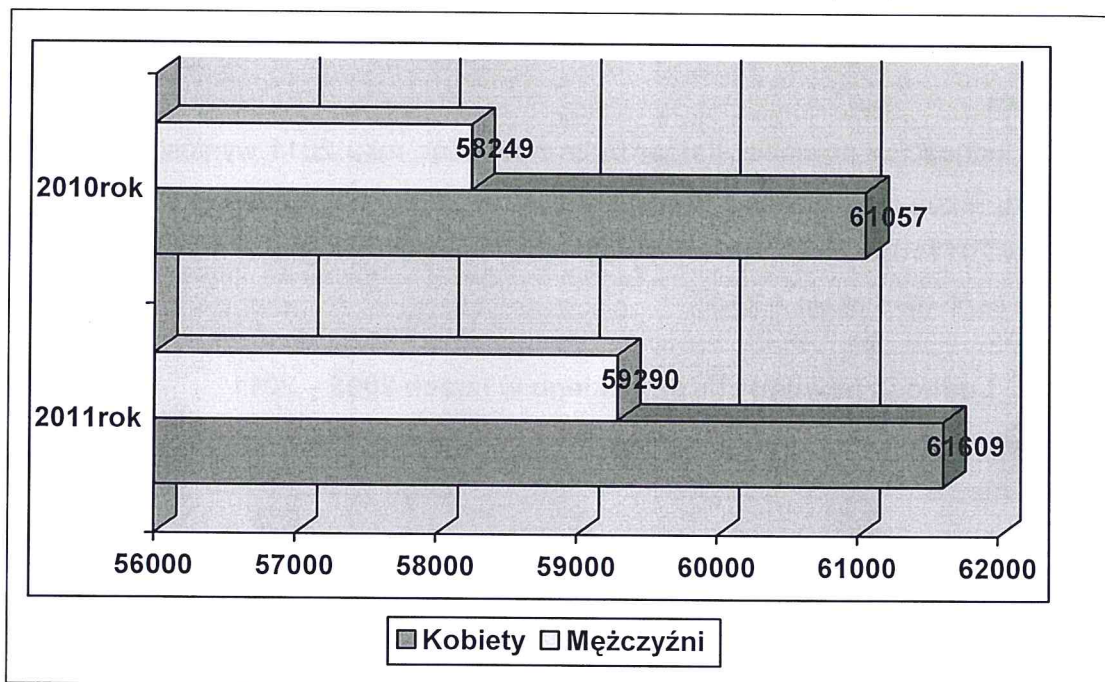
Wykres nr 1: Ludność powiatu stargardzkiego w latach 2005 – 2011

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego(GUS) Szczecin

Jak wynika z danych, wśród ludności powiatu, przewagę stanowią kobiety. W 2011 roku powiat zamieszkiwało 61 609 kobiet (tj. 50,96% ogółu ludności). Wskaźnik feminizacji ludności w powiecie stargardzkim wyniósł 104. Oznacza to, że na 100 mężczyzn zamieszkałych na terenie powiatu przypadają 104 kobiety.

Wykres nr 2: Struktura mieszkańców powiatu według płci w latach 2010 – 2011

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego(GUS) Szczecin

Ludność powiatu zamieszkuje na terenie 10 gmin. Są to: gmina miejska Stargard Szczeciński, gminy miejsko-wiejskie: Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Suchań, gminy wiejskie: Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa, Stargard Szczeciński.

Tabela nr 2: Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia w gminach powiatu stargardzkiego w 2011 roku

Gmina	Powierzchnia w km ²	Ludność w tys.	Gęstość zaludnienia na km ²
Chociwel	160,82	6075	38
Dobrzany	134,73	5103	38
Dolice	237,16	8124	34
Ińsko	151,01	3619	24
Kobylanka	121,68	4614	38
Marianowo	101,94	3221	31
Stara Dąbrowa	112,59	3701	33
Stargard Szczeciński	218,90	12315	56
Miasto Stargard Szczeciński	48,08	69771	1451
Suchań	133,06	4354	33
Powiat Stargardzki	1519,97	120889	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W porównaniu z końcem 2010 roku, stan ludności w większości gmin powiatu w okresie porównawczym 2011 roku uległ zwiększeniu. Największy przyrost zanotowano w gminach wiejskich: Stargard Szczeciński (o 493 osoby) i Kobylanka (o 265 osoby).

Tabela nr 3: Ludność powiatu stargardzkiego według gmin w 2010 i 2011 roku

Wyszczególnienie	2010			2011		
	Ogółem	M	K	Ogółem	M	K
M. Stargard Szczeciński	69633	33363	36270	69771	33610	36161
MG Chociwel	6040	3023	3017	6075	3052	3023
MG Dobrzany	4908	2488	2420	5103	2580	2523
MG Ińsko	3474	1765	1709	3619	1822	1797
G. Dolice	8052	4057	3995	8124	4089	4035
G. Marianowo	3112	1529	1583	3221	1582	1639
G. Stara Dąbrowa	3615	1835	1780	3703	1884	1819
G. Stargard Szczeciński	11822	5914	5908	12315	6211	6104
MG Suchań	4301	2129	2172	4354	2176	2178
G. Kobylanka	4349	2146	2203	4614	2284	2330
Ogółem	119306	58249	61057	120899	59290	61609

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

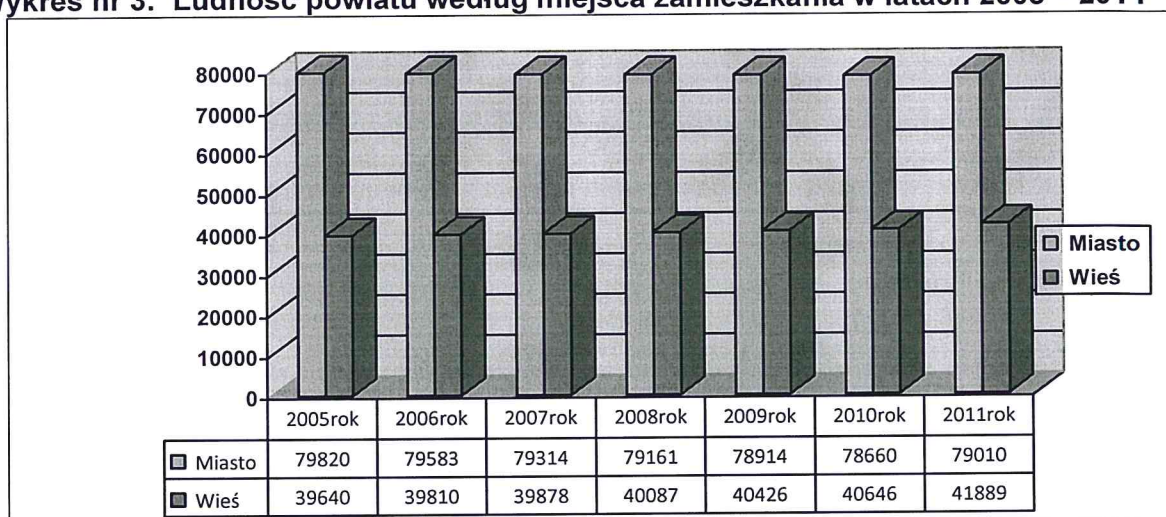
Rozpatrując ludność powiatu pod względem miejsca zamieszkania można stwierdzić, że zdecydowana większość mieszka na terenie miejskim. W 2011 roku teren miejski zamieszkiwało 65,36% ludności powiatu.

Tabela nr 4: Ludność powiatu stargardzkiego według miejsca zamieszkania w latach 2005 – 2011

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Miasto	79820	79583	79314	79161	78914	78660	79010
Wieś	39640	39810	39878	40087	40426	40646	41889
Ogółem	119460	119393	119192	119248	119340	119306	120889

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

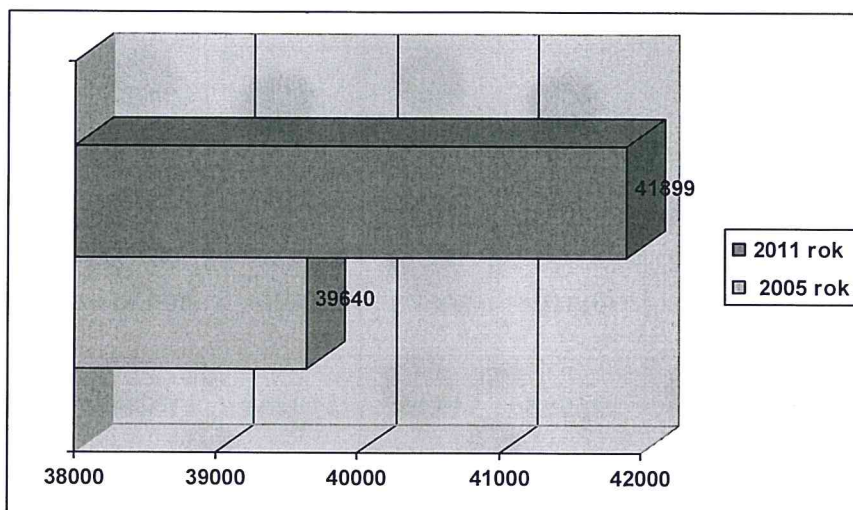
Wykres nr 3: Ludność powiatu według miejsca zamieszkania w latach 2005 – 2011

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

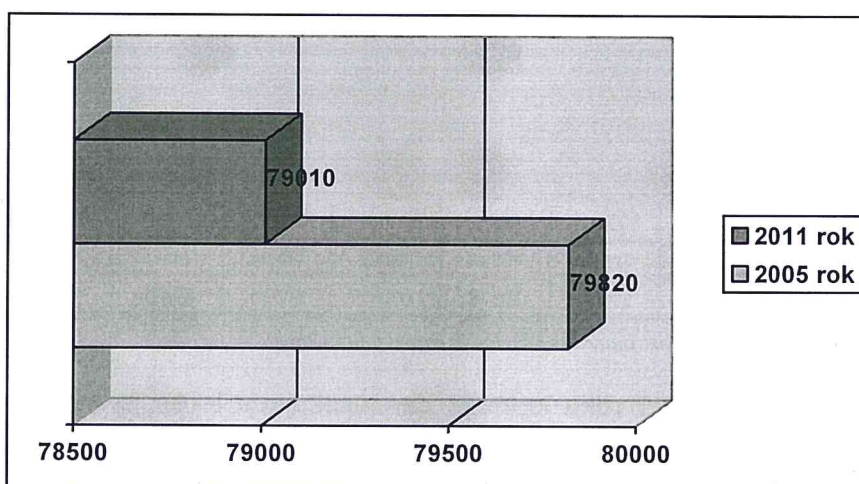
W porównaniu do 2005 roku ludność zamieszkująca teren miejski powiatu w roku 2011 zmniejszyła się o 810 osób, natomiast wzrosła ilość ludności zamieszkującej teren wiejski o 2249 osób.

Wykres nr 4: Ludność powiatu stargardzkiego zamieszkała na wsi w roku 2005 i 2011

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

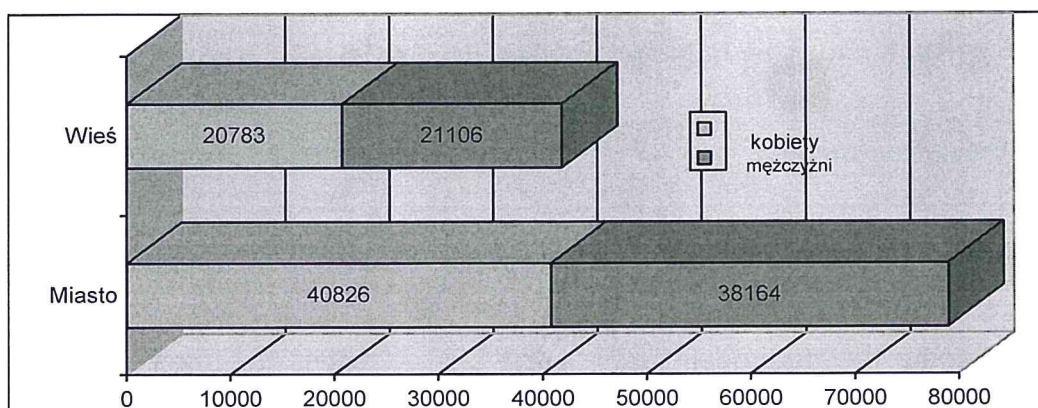
Wykres nr 5: Ludność powiatu stargardzkiego zamieszkała w mieście w roku 2005 i 2011

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując strukturę ludności powiatu według płci i miejsca zamieszkania należy zauważyć niekorzystne zjawisko. O ile przewaga kobiet w mieście nie prowadzi do negatywnych procesów, o tyle niedobór kobiet na wsi jest zjawiskiem niekorzystnym. Powoduje to między innymi spadek małżeństw, spadek liczby urodzeń i nasilenie starzenia się ludności.

Wykres nr 6: Ludność powiatu stargardzkiego według płci i miejsca zamieszkania w 2011 roku

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 5: Ludność powiatu stargardzkiego według płci i miejsca zamieszkania w latach 2010 – 2011

Wyszczególnienie	2010		2011	
	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś
Kobiety	40805	20252	40826	20783
Mężczyźni	37855	20394	38164	21106
Ogółem	78660	40646	79010	41889

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wskazują dane, zjawisko niedoboru kobiet na wsi pogłębia się. W 2010 roku na terenach wiejskich powiatu zamieszkiwało o 142 mężczyzn więcej niż kobiet, natomiast w 2011 roku różnica ta wzrosła. W 2011 roku tereny wiejskie zamieszkiwało już o 323 mężczyzn więcej niż kobiet.

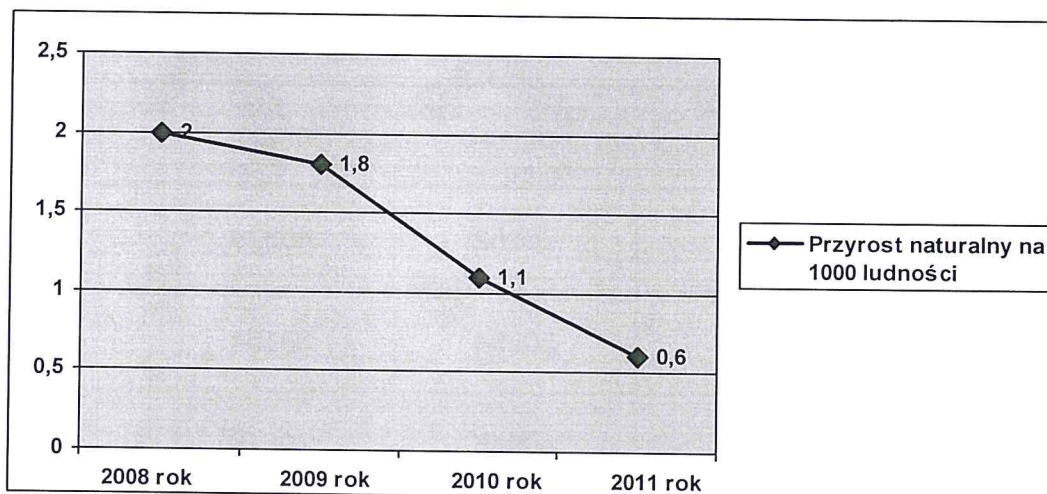
Wskaźnikiem statystycznym określającym tendencję rozwoju populacji danego obszaru jest przyrost naturalny. Jest to różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Dane dotyczące powiatu nie są optymistyczne. Przyrost naturalny w powiecie ma tendencję stale malejącą. Tendencja ta nie jest domeną tylko powiatu stargardzkiego. Zjawisko to ma charakter ogólnokrajowy i jest przyczyną starzenia się społeczeństwa.

Tabela nr 6: Ruch naturalny ludności powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,2	11,0	10,4	9,7
Zgony ogółem na 1000 ludności	9,2	9,2	9,3	9,1
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,0	1,8	1,1	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

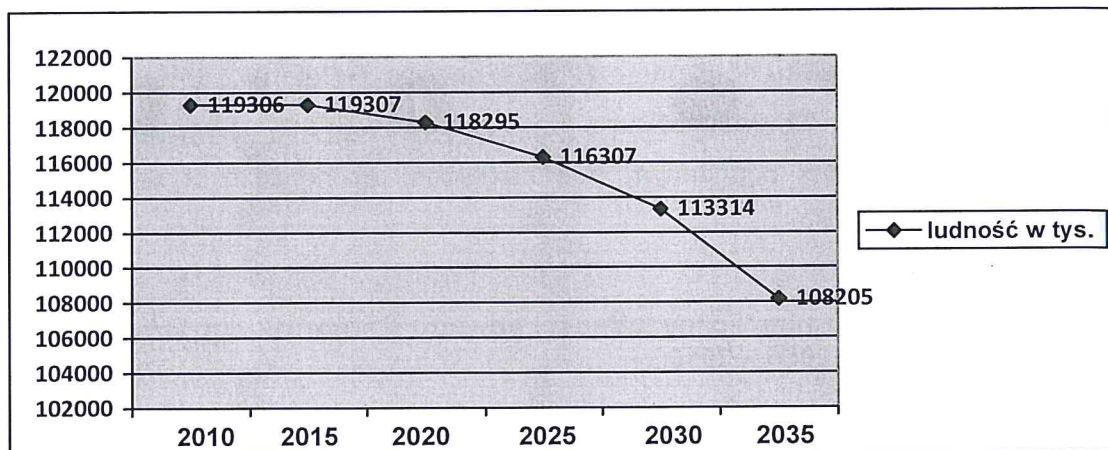
Wykres nr 7: Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Według prognoz demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego tendencja taka będzie się utrzymywała co najmniej do 2035 roku. Do roku 2035 liczba ludności powiatu będzie systematycznie maleć, przy czym do roku 2015 jest to spadek nieznaczny, jednak po 2015 przez następne 20 lat szacowany ubytek ludności, według GUS, może wynieść nawet 11 101 osób.

Wykres nr 8: Prognoza liczby ludności w powiecie stargardzkim w latach 2010 – 2035

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak przewidują prognozy GUS na 2035 rok, w powiecie zmianom ulegnie nie tylko liczba ludności. Zauważalne zmiany dotyczyć będą również struktury ludności według wieku.

Tabela nr 7: Prognoza struktury ludności powiatu stargardzkiego według wieku w 2035 roku

Wiek	2010		2035	
	Ogółem	Udział %	Ogółem	Udział %
0-14	18396	15,42%	13358	12,35%
15-29	27442	23%	17337	16,02%
30-44	24963	20,92%	18081	16,71%
45-59	27356	22,93%	26333	24,34%
60 i więcej	21149	17,73%	33096	30,59%
Razem	119306	100	108205	100

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy na 2035 rok przewidują spadek liczby ludności w przedziale wiekowym 0-14 lat (o 3,07%), 15-29 lat (o 6,98%) i 30-44 lat (o 5,21%). Natomiast przewidywany jest wzrost liczby ludności w wieku 45-59 lat (o 1,49%) i powyżej 60 lat (o 12,86%).

Spadek urodzeń, jak również wydłużanie się przeciętnego trwania życia sprzyja zmniejszeniu liczby osób w najbardziej pożądanym pod względem ekonomicznym wieku tj. wieku produkcyjnym.

Tabela nr 8: Dynamika zmian liczby ludności powiatu stargardzkiego w podziale na wiek ekonomiczny, lata 2005 – 2010

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem, w tym:	119460	119393	119192	119248	119340	119306
w wieku przedprodukcyjnym	25780	25010	24325	23837	23456	23067
w wieku produkcyjnym	78316	78703	78845	78981	78921	78715
w wieku poprodukcyjnym	15364	15680	16022	16440	16963	17524

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie stargardzkim na przestrzeni lat 2005 - 2010 nastąpił znaczący spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o 2 713 osób, nieznaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym o zaledwie 399 osób oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 2 160 osób. Występujący wzrost liczby ludności w wieku 65 lat i więcej oraz stałe zwiększanie się jej udziału świadczą o nasilaniu niekorzystnego procesu starzenia się demograficznego ludności powiatu.

W roku 2010 struktura wieku ekonomicznego ludności powiatu wyglądała następująco:

- ✓ ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 19,33 % ogółu ludności powiatu,
- ✓ ludność w wieku produkcyjnym 65,98% ogółu,
- ✓ ludność w wieku poprodukcyjnym 14,69 % ogółu.

Współczynnik obciążenia ekonomicznego jest to stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym. W 2010 roku w powiecie współczynnik ten wynosił 516. Oznacza to, że na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypada 516 osób w wieku nieprodukcyjnym. Należy podkreślić fakt, iż nie wszyscy zaliczani do grupy produkcyjnej pracują – do grupy tej zaliczane są osoby uczące się, renciści, bezrobotni.

Struktury demograficzne i społeczne ulegają dość znaczącym zmianom w następstwie ruchu migracyjnego ludności. Migracje w perspektywie lat mają wpływ na zmiany w liczbie i strukturze ludności.

W powiecie stargardzkim w 2010 roku saldo migracji wewnętrznej ludności na pobyt stały wyniósł ogółem – 165 osób z czego w miastach: 306 osób, na wsi: 141 osób. Zatem tendencją panującą w powiecie, jest wzmożenie napływu osób na tereny wiejskie oraz odpływu z miast. Przyczyną tego stanu rzeczy mogą być niższe koszty utrzymania na wsi oraz pewnego rodzaju „moda” na zamieszkanie poza miastem (szczególnie zauważalne zjawisko w dwóch gminach wiejskich powiatu: Kobyłanka i Stargard Szczeciński).

Ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w powiecie, w 2011 roku przyjęło wartość ujemną i wyniosło – 160 osób. W porównaniu do roku 2010 saldo osób migrujących zmalało o 5 osób. Stale utrzymujące się ujemne saldo migracji jest zjawiskiem niekorzystnym i może prowadzić do uszczuplenia siły roboczej w powiecie.

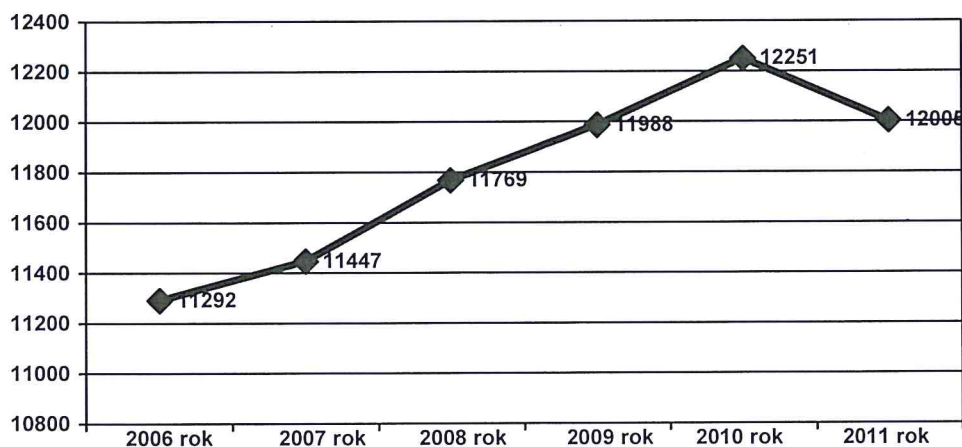
Powiat stargardzki należy do obszarów dość gęsto zaludnionych. Średni wskaźnik zaludnienia w 2010 roku wyniósł 78 osób na km², w 2011 roku 79 osób na km².

ROZDZIAŁ III GOSPODARKA

O sile gospodarki danego regionu i jego potencjale decyduje ilość i struktura efektywnie działających podmiotów gospodarczych (zwane dalej podmioty).

Analizując dane GUS z lat 2006-2010, można wnioskować, iż liczba firm w powiecie systematycznie i dynamicznie wzrastała. Na przestrzeni lat 2006 – 2010 nastąpił wzrost liczby przedsiębiorstw o 959 podmioty. Pod koniec 2011 roku (stan na 31.12.2011r.) w powiecie zarejestrowanych było 12 005 podmiotów. W porównaniu do tego samego okresu roku 2010 ilość zarejestrowanych podmiotów zmalała o 246 (tj. o 2,05%).

Wykres nr 9: Podmioty gospodarki narodowej w powiecie stargardzkim w latach 2006 – 2011

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 9: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon według sektorów własnościowych w powiecie stargardzkim w latach 2006 – 2011

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem	11292	11447	11769	11988	12251	12005
Sektor publiczny	697	711	373	378	361	359
% ogółu	6,17%	6,21%	3,17%	3,15%	2,95%	2,99%
Sektor prywatny	10595	10736	11396	11610	11890	11646
% ogółu	93,83%	93,79%	96,83%	96,85%	97,05%	97,01%

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie stargardzkim dominuje sektor prywatny. W 2011 roku 97,01% podmiotów należało do tego sektora. W 2011 roku 79,98% (tj. 9 601) ogółu podmiotów, to podmioty prowadzone przez osoby fizyczne.

Najwięcej podmiotów działa na terenie gminy miejskiej Stargard Szczeciński (8.132 podmioty), gmin wiejskich : Stargard Szczeciński (903 podmioty gospodarcze), Kobylanka (580 podmioty gospodarcze) oraz gminy miejsko-wiejskiej Dobrzany (500 podmiotów gospodarczych). Gminy te skupiają 84,26% ogółu działających w powiecie podmiotów gospodarczych. Najmniej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest na terenie gminy Marianowo i Stara Dąbrowa.

Tabela nr 10: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon według gmin powiatu stargardzkiego w roku 2010 i 2011

Wyszczególnienie	2010	2011
M. Stargard Szczeciński	8340	8132
MG Chociwel	284	435
MG Dobrzany	329	500
MG Ińsko	194	279
MG Suchań	328	303
G. Dolice	451	456

G. Marianowo	199	204
G. Stara Dąbrowa	224	213
G. Stargard Szczeciński	944	903
G. Kobylanka	579	580

Źródło: dane GUS Szczecin, publikacja "Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze regon w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku".

Tabela nr 11: Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji polskiej klasyfikacji działalności oraz gmin powiatu stargardzkiego w 2011 roku.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym								
		rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	przemysł		Budownictwo	handel i naprawa pojazdów samochodowych	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	obsługa rynku nieruchomości
			razem	W tym przetwórstwo przemysłowe						
Powiat Stargardzki	12005	358	1124	1070	2148	2806	852	327	378	926
M Stargard Szczeciński	8132	79	652	624	1194	1959	624	223	07	805
Chociwel	435	31	39	35	115	96	26	8	7	20
Dobrzany	500	46	86	81	138	87	17	11	9	25
Ińsko	279	22	33	29	54	64	17	19	7	19
Suchań	303	16	68	63	76	60	18	5	4	7
Dolice	456	27	35	35	123	104	39	13	9	24
Kobylanka	580	34	74	73	82	145	30	24	9	9
Stara Dąbrowa	213	21	20	19	50	43	13	5	6	1
Marianowo	204	12	19	17	73	47	5	3	1	1
Stargard Szczeciński	903	70	98	94	243	201	63	16	19	15

Źródło: dane GUS Szczecin, publikacja "Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze regon w woj. zachodniopomorskim w 2011 roku"

Analizując profil działalności firm funkcjonujących na obszarze powiatu można zauważyć, iż są to głównie firmy działające w sekcji handlu i naprawy pojazdów samochodowych, a także firmy budowlane, firmy zajmujące się przetwórstwem przemysłowym oraz obsługą nieruchomości.

Podmioty gospodarki narodowej działające w tych czterech sekcjach stanowią łącznie 57,89% wszystkich podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu.

Największy wpływ na strukturę podmiotów gospodarczych w powiecie ma miasto Stargard Szczeciński. Na jego terenie działa 67,73% wszystkich firm z terenu powiatu. Podmioty działające najprężniej na terenie miasta Stargardu Szczecińskiego to podmioty w branżach : handel i naprawy (1959 podmiotów), budownictwo (1194 podmioty), obsługa rynku nieruchomości (805 podmiotów).

W pozostałych gminach przeważają firmy z sektora: budownictwo oraz handel i naprawy. Najwięcej podmiotów z sektora budownictwo działa w gminach: Stargard Szczeciński (243 podmioty), Dobrzany (138 podmiotów) i Dolice (123 podmioty). Natomiast sektor handel i naprawy najlepiej jest rozwinięty w gminach: Stargard Szczeciński (201 podmiotów), Kobylanka (145 podmiotów), Dolice (104 podmioty). Przeważająca część firm zarejestrowanych w powiecie to przedsiębiorstwa małe, zatrudniające do 10 pracowników.

Tabela nr 12: Podmioty gospodarcze według klas wielkości (przewidywanej liczby pracujących) w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
0 – 9	11272	11498	11766	11531
10 – 49	394	387	382	374
50 – 249	94	94	94	93
250 – 999	7	7	7	5
1000 i więcej	2	2	2	2
Ogółem	11769	11988	12251	12005

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Szczecin.

W 2011 roku 96,05% podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu zatrudniało poniżej 10 osób. Dalsze 3,12 % podmiotów zatrudniało poniżej 50 osób.

Analizując strukturę podmiotów w powiecie według klas wielkości, należy stwierdzić, iż w regionie dominuje sektor mikro i małych przedsiębiorstw nad średnimi i dużymi przedsiębiorstwami. Gospodarka powiatu opiera się głównie na działalności drobnych przedsiębiorstw, zatrudniających nie więcej niż 10 pracowników, często są to również jednoosobowe działalności gospodarcze, które nie tworzą nowych miejsc pracy. Jednocześnie niewiele jest dużych zakładów, silnych i stabilnych kapitałowo.

Możliwości inwestycyjne w powiecie wiążą się ściśle z możliwościami inwestycyjnymi w Stargardzie Szczecińskim. Duży odsetek ludności powiatu zatrudniony jest w firmach działających na terenie Stargardzkiego Parku Przemysłowego oraz Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Stargardzki Park Przemysłowy obejmuje obszar inwestycyjny o powierzchni ponad 150 hektarów. Obecnie funkcjonuje tam około 10 firm, między innymi w branży transportowej oraz produkcyjnej wytwarzającej między innymi akcesoria samochodowe, elementy grzewcze oraz konstrukcje stalowe. Na terenie parku działają następujące firmy:

- Backer OBR – jedna z największych firm na rynku polskim i europejskim produkująca elementy grzejne;
- Klippan Safety Polska - producent akcesoriów dla przemysłu samochodowego;
- Firma Stargard Borst - produkująca szczotki i środki utrzymania czystości;
- S.I.B.I - producent ciągów technologicznych do produkcji betonu oraz konstrukcji stalowych;
- Spaas Candles Polska - producent świec;
- Firma BS Vognen - producent specjalistycznych cystern, zbiorników oraz elementów konstrukcji stalowych;
- ZPS - producent maszyn drogowych;
- Luxpol - Bis - producent dzianin;
- Kuca - producent trakcji kolejowej oraz różnego rodzaju zbiorników i naczeł specjalistycznych;
- Tradis Sp. z o. o .- centrum logistyczne;
- Van Heyghen Stal Polska Sp. z o. o . zakład zajmujący się przetwarzaniem stali.

Dużym przedsięwzięciem inwestycyjnym w powiecie stargardzkim były zakłady przemysłowe funkcjonujące na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Ulokowana jest tam największa inwestycja w regionie i jedna z największych w Polsce fabryka opon Bridgestone.

Od 2010 roku na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej działa również fińska firma Cargotec zajmująca się montażem maszyn przeładunkowych.

ROZDZIAŁ IV

CHARAKTERYSTYKA OSÓB PRACUJĄCYCH W POWIECIE

Wskaźnikiem najsilniej oddziałującym na lokalną gospodarkę oraz zmiany w jakości życia jej mieszkańców jest praca. W 2010 roku, w powiecie stargardzkim, liczba osób pracujących wynosiła 21 996 osób, w tym 49,54% stanowiły kobiety, mężczyźni stanowili 50,46% ogółu pracujących.

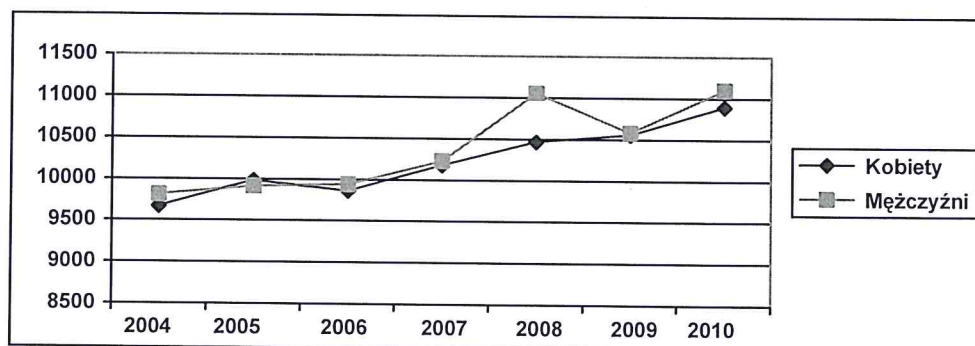
Tabela nr 13: Liczba osób pracujących w powiecie stargardzkim w latach 2004 – 2010

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem pracujący	19478	18897	19803	20405	21519	21139	21996
Kobiety	9669	9982	9865	10176	10465	10555	10897
% ogółu pracujących	49,64%	52,82%	49,82%	49,87%	48,63%	49,93%	49,54%
Mężczyźni	9809	9915	9938	10229	11054	10584	11099
% ogółu pracujących	50,36%	47,18%	50,18%	50,13%	51,37%	50,07%	50,46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Szczecin, Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat 2004 – 2010 liczba osób pracujących w powiecie raz rosła, raz malała. Największy spadek osób pracujących zanotowano w latach 2004 – 2005 o 581 osób. Natomiast największy przyrost osób pracujących nastąpił w 2010 roku. W porównaniu do roku 2009 liczba pracujących wzrosła o 857 osób (tj. o 3,98%). Odwołując się do roku 2009, należy zauważyć, że w roku 2010 nastąpił wzrost liczby pracujących mężczyzn i liczby pracujących kobiet.

Wykres nr 10: Pracujący według płci w powiecie stargardzkim w latach 2004 – 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Szczecin, Bank Danych Lokalnych

W sektorze usług w 2010 roku zatrudnionych było 51,09% pracujących na terenie powiatu, tj. 11 238 osób, podczas gdy w sektorze przemysłowym pracowało 6 673 osób, czyli 30,34% wszystkich zatrudnionych, a w rolnictwie 18,57% tj. 4 085 osób.

Tabela nr 14: Pracujący w powiecie stargardzkim według sektorów ekonomicznych w latach 2007 – 2010 (PKD 2004)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Sektor rolniczy	3972	4087	4012	4085
Sektor przemysłowy	6078	6364	6005	6673
Sektor usługowy	10355	11068	11122	11238
Ogółem	20405	21519	21139	21996

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Szczecin, Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 15: Pracujący w powiecie stargardzkim według sektorów ekonomicznych w 2010 roku (PKD 2007)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	3978	3972	4087	4012	4085
Przemysł i budownictwo	5684	6078	6364	6005	6673
Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	3743	3796	4054	4119	4272
Działalność finansowa i ubezpieczenia, obsługa rynku nieruchomości	610	651	903	798	551
Pozostałe usługi	5788	5908	6111	6205	6415

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Szczecin, Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 16: Pracujący według sektorów ekonomicznych (PKD 2007) i według gmin powiatu stargardzkiego w 2010 roku

(dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, bez pracujących w rolnictwie indywidualnym)

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo rybactwo	Przemysł i budownictwo	Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczenia, obsługa rynku nieruchomości	Pozostałe usługi
Miasto Stargard Szczeciński	14425	7533	206	5586	3321	502	4810
Chociwel	675	240	23	x	34	x	191
Dobrzany	645	304	46	x	x	19	111
İnsko	277	98	14	x	78	x	x
Suchań	238	216	13	x	x	x	x
Dolice	682	307	406	x	43	x	222
Kobylanka	647	237	9	64	454	x	120
Marianowo	166	107	26	x	x	x	98
Stara Dąbrowa	247	102	43	x	x	x	97
Stargard Szczeciński	1148	543	673	87	x	x	363
Powiat stargardzki	19250	9687	1459	6673	4272	551	6292

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najlepszym bilansem osób pracujących mogą pochwalić się gminy:

- ✓ miasto Stargard Szczeciński (14 425 osób),
- ✓ Stargard Szczeciński (1 148),
- ✓ Dolice (682), Chociwel (675),
- ✓ Kobylanka (647),
- ✓ Dobrzany (645).

W w/w gminach zatrudnionych jest 94,66% ogółu osób pracujących w powiecie.

Analizując dane dotyczące liczby osób pracujących w powiecie można stwierdzić, że najwięcej osób zatrudnionych jest w sektorach:

- ✓ przemysł i budownictwo – 58,62% pracujących,
- ✓ usługi – 33,34% pracujących,
- ✓ handel i naprawa – 23,02% pracujących.

W rolnictwie pracuje 7,58% wszystkich zatrudnionych.

Biorąc pod uwagę pracujące osoby z terenów poszczególnych gmin można zauważyć, iż w gminie Dolice najwięcej osób zatrudnionych jest w sektorach:

- ✓ rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo – 406 osób (59,53% ogółu pracujących w gminie),
- ✓ pozostałe usługi – 222 osoby (32,55% ogółu pracujących w gminie).

W gminie Stargard Szczeciński przeważająca liczba osób pracuje w sektorach:

- ✓ rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo – 673 osoby (58,62% ogółu pracujących w gminie),
- ✓ pozostałe usługi – 363 osoby (31,62% ogółu pracujących w gminie).

W rolnictwie zatrudnione są również osoby z gmin:

- ✓ Marianowo (15,66% ogółu pracujących w gminie),
- ✓ Stara Dąbrowa (17,41%).

W gminie Kobylanka dominują osoby, które znalazły zatrudnienie w sektorze handel i naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – są to 454 osoby (70,17% ogółu pracujących w tej gminie).

Na terenie gminy Marianowo 98 osób pracuje w sektorze pozostałe usługi stanowiąc 59,04% ogółu zatrudnionych w gminie.

Duży odsetek spośród osób pracujących w sektorze usług zamieszkuje tereny gmin:

- ✓ Stara Dąbrowa (39,27%),
- ✓ Chociwel (28,30%), Dobrzany (17,21%).

W gminie miasto Stargard Szczeciński najwięcej osób znalazło zatrudnienie w sektorach:

- ✓ przemysł i budownictwo (38,72%),
- ✓ pozostałe usługi (33,34%),
- ✓ handel i naprawa (23,02%).

Pozytywnym zjawiskiem zauważalnym w powiecie jest przyrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto. Na przestrzeni lat 2008 – 2011 kwota przeciętnej płacy wzrosła o 544,89 zł.

Tabela nr 17: Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zł	2565,94 zł	2790,80 zł	2866,72 zł	3110,83 zł
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zł w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	81,2	84,2	3,5	85,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS Szczecin

ROZDZIAŁ V

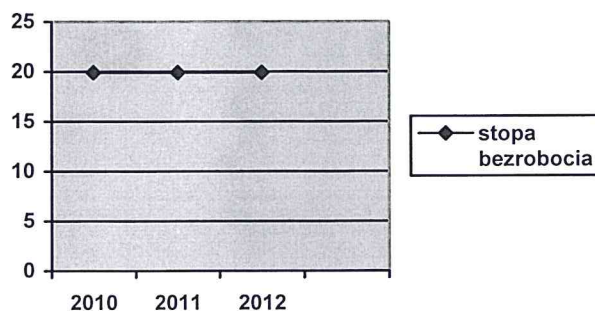
ANALIZA LOKALNEGO RYNKU PRACY

W powiecie stargardzkim podobnie jak w innych powiatach województwa zachodniopomorskiego problem bezrobocia jest poważnym zjawiskiem społecznym i ekonomicznym.

Sytuacja na rynku pracy kształtuje się pod wpływem relacji podaży pracy (liczby ludności zainteresowanej i gotowej wykonywać pracę) i popytu pracy (określonej liczby miejsc pracy, które oferuje gospodarka w danych warunkach społeczno – ekonomicznych). Niedopasowanie ilościowe bądź strukturalne popytu i podaży powoduje trudności na rynku pracy tj. bezrobocie lub niewykorzystane miejsca pracy. W celu uzyskania pełnego obrazu sytuacji konieczne jest dokonanie analizy lokalnego rynku pracy powiatu stargardzkiego w zakresie struktury osób bezrobotnych oraz miejsc pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy (zwanego dalej PUP).

W grudniu 2010 roku stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim wyniosła 19,9% i była najwyższa od kilku lat. Od 2008 roku wskaźnik ten wzrósł o 5 pkt%. Oznacza to, iż na 100% osób zdolnych do podjęcia pracy, aż 19,9% to osoby bezrobotne. Na przestrzeni lat 2010 – 2012 wskaźnik ten utrzymał się na tym samym poziomie.

Wykres 11
Stopa bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2010 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Tabela 18
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie stargardzkim w latach 2010 – 2012

Osoby bezrobotne /powiat stargardzki	Grudzień 2010 rok		Grudzień 2011 rok		Grudzień 2012 rok	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Kobiety	4 154	54,44	4297	56,5	4098	55
Mężczyźni	3 477	45,56	3308	43,5	3354	45
RAZEM	7 631	x	7 605	x	7 452	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

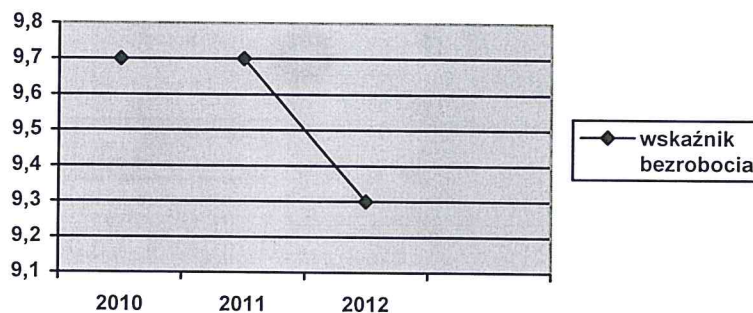
Należy zaznaczyć, iż wyniki badania prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie (zwanym dalej WUP) w ramach Regionalnego Barometru Rynku Pracy i Edukacji jednoznacznie wskazują, że głównym powodem dla którego bezrobotni w powiecie stargardzkim rejestrują się w PUP jest chęć znalezienia pracy (około 38% badanej populacji) oraz możliwość uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (około 24% badanej populacji)¹. Świadczy to o zmianie charakteru działalności PUP opierającej się na standaryzacji usług rynku pracy oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

Wskaźnik bezrobocia w powiecie stargardzkim liczony jako liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym przedstawiony został na poniższym wykresie. Cezura czasowa obejmuje lata 2010 – 2012 i jednoznacznie wskazuje na tendencję spadkową wskaźnika.

¹ Raport końcowy: „Sytuacja społeczno – zawodowa bezrobotnych w powiatach województwa zachodniopomorskiego” – Regionalny Barometr Rynku Pracy i Edukacji, WUP Szczecin 2009

Wykres 12

Wskaźniki bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2010 – 2012

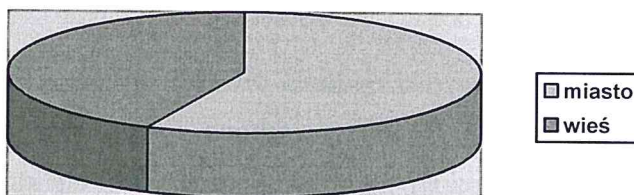

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Ponad połowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zamieszkuje Stargard Szczeciński. Jest to jednak ściśle związane z najwyższą liczbą mieszkańców w tej części powiatu. Z grupy 7 452 osób bezrobotnych widniejących w ewidencji PUP w Stargardzie Szczecińskim w 2012 roku 56,71% (4 226) zamieszkuje tereny miejskie, a 43,29% (3 226) tereny wiejskie powiatu, co przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 13

Bezrobotni zamieszkujący tereny miejskie i wiejskie powiatu stargardzkiego w roku 2012

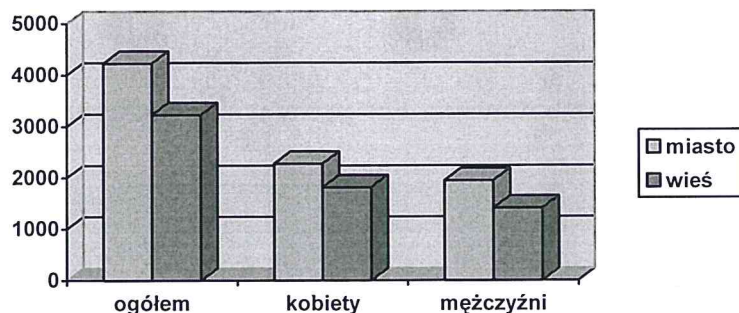

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

W podziale na płeć tereny miejskie powiatu stargardzkiego w 2012 roku zamieszkiwało 55,7% bezrobotnych kobiet (2 282) i 57,96% bezrobotnych mężczyzn (1 944), natomiast tereny wiejskie zamieszkiwało 44,31% bezrobotnych kobiet (1 816) i 42,04% (1 443) bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 14

Bezrobotni zamieszkujący tereny miejskie i wiejskie powiatu stargardzkiego w podziale na płeć w roku 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Na uwagę zasługuje fakt, iż bezrobotne kobiety od kilku lat stanowią większy udział wśród osób bezrobotnych ogółem. Wynikać to może ze stereotypowego podejścia do kobiety na rynku pracy oraz przypisanych im tradycyjnie ról społecznych, przez co wciąż są mniej atrakcyjnymi pracownikami dla pracodawców.

Zjawiskiem niekorzystnym występującym w powiecie obok wysokiej stopy bezrobocia jest proces marginalizacji społecznej. Bezrobocie powoduje nie tylko negatywne skutki ekonomiczne, ale także społeczne. Wywołuje zmiany w sferze psychicznej i moralnej jednostki i jej oddziaływaniu na otoczenie: rodzinę, przyjaciół, dzielnicę a nawet region. Szczególnie narażone na pogłębienie procesu wykluczenia społecznego są tereny wiejskie powiatu. Z analizy prowadzonej przez Regionalny Barometr Rynku Pracy i Edukacji² wynika, iż większy udział osób bezrobotnych w porównaniu do osób w wieku produkcyjnym występuje we wschodniej części powiatu stargardzkiego, a więc w gminach oddalonych od Szczecina o charakterze rolniczym.

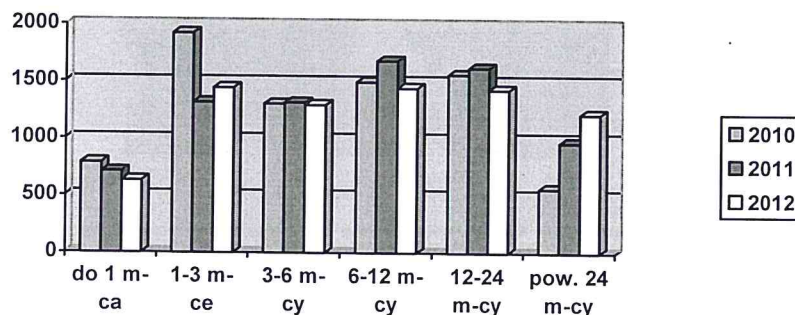
Za osoby z grup szczególnego ryzyka zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym uważa się m.in. bezrobotnych zarejestrowanych przez okres dłuższy niż 24 miesiące, czyli osoby długotrwale bezrobotne. Jest to grupa wymagająca zindywidualizowanego podejścia ze względu na rosnącą od kilku lat liczebność oraz nieodwracalne negatywne procesy społeczne jakie generują w lokalnym środowisku.

W 2012 roku w ogólnej liczbie 7 452 osób, dużą grupę osób bezrobotnych 2 155 (28,92%) stanowiły osoby bezrobotne w wieku 25-34 lat, kolejną grupą są osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym 31,92% oraz ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Znaczącą grupę stanowią także osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy – 16,3 % (1 215 osób), z czego 64,2% to kobiety! W odniesieniu do analogicznego okresu badawczego 2011 roku nastąpił wzrost osób długotrwale bezrobotnych o 250 osób, w tym o

² Raport końcowy: „Sytuacja społeczno – zawodowa bezrobotnych w powiatach województwa zachodniopomorskiego” Regionalny Barometr Rynku Pracy i Edukacji, WUP Szczecin 2009

138 kobiet³. Liczby te świadczą o dużym udziale młodych osób długotrwale bezrobotnych, z niskim wykształceniem w ogóle bezrobotnych w powiecie stargardzkim, co jest jednoznacznie zjawiskiem negatywnym.

Wykres 15
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2010 – 2012

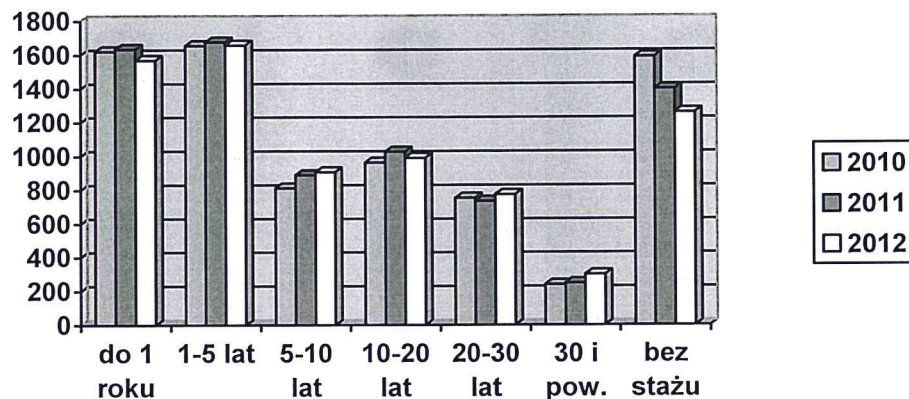
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Pomimo faktu, iż w powyższej grupie problemowej od kilku lat niezmiennie większy udział stanowią kobiety, w 2012 roku nastąpił znaczny wzrost osób długotrwale bezrobotnych, szczególnie na terenach wiejskich, gdzie zamieszkuje wiele osób bezrobotnych zagrożonych marginalizacją społeczną. Czym dłuższa przerwa w pracy, tym maleją szanse na ponowne jej uzyskanie. Rosnące wymagania pracodawców, zmiany technik i organizacji pracy, konieczność uzupełniania kwalifikacji lub w ogóle zmiany zawodu nie sprzyjają skracaniu okresu pozostawania bez pracy. Dłuższe pozostawanie bez zatrudnienia powoduje, że potencjalni kandydaci na pracowników stają się, ze względu na dezaktualizację swoich wiadomości i doświadczeń mało interesujący dla pracodawcy. Jednocześnie długotrwale bezrobocie wpływa negatywnie na chęć i możliwość samodzielnego znalezienia pracy.

Innym problemem osób bezrobotnych zamieszkujących teren powiatu stargardzkiego jest brak stażu pracy. Jak wynika z analizy, tendencją utrzymującą się niezmiennie od kilku lat na lokalnym rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób bezrobotnych z małym stażem pracy (do 5 lat) oraz osób nie posiadających stażu pracy. Wnioskować należy, iż jest to grupa potrzebująca wsparcia w procesie zaistnienia na rynku pracy.

³ Dane za stroną internetową: <http://www.pupstargard.pl/> statystyka

Wykres 16
Bezrobotni wg stażu pracy w latach 2010 – 2012

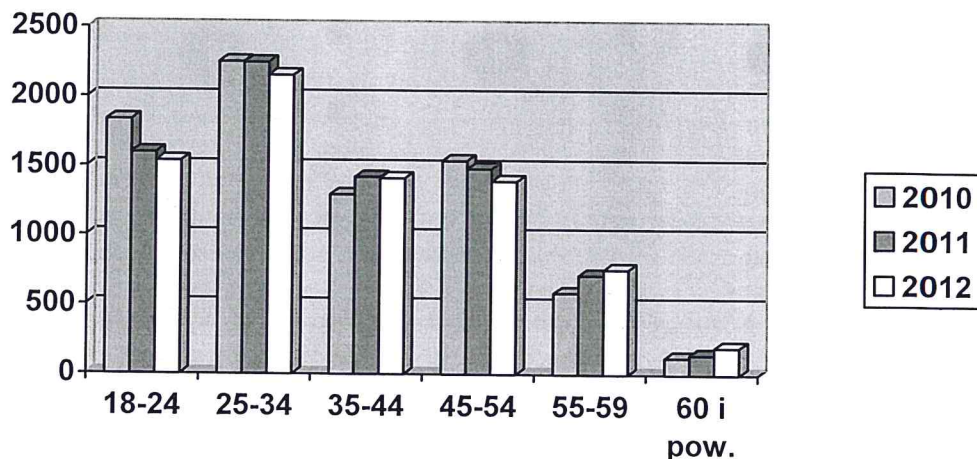
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

W powyższej grupie problemowej znajdują się głównie osoby z krótkim stażem pracy - od 1 roku do 5 lat. Znaczący spadek obserwujemy wśród osób bez stażu pracy. Nie bez znaczenia są tu zauważalne działania urzędu pracy na przestrzeni lat 2010-2012, polegające na kierowaniu rok rocznie coraz większej grupy osób bezrobotnych na staże do pracodawców. Niepokojącym zjawiskiem jest jednak wzrost liczby osób bezrobotnych z długim (20 lat więcej) stażem pracy. Są to osoby, którym znacznie trudniej powrócić na rynek pracy. Wymagają większego zaangażowania usług i instrumentów jakimi dysponuje urząd pracy, aby swobodnie szukały odpowiedniej dla siebie pracy. Trudniej im także podjąć decyzję o samozatrudnieniu, jako jednej z form powrotu w szeregi osób pracujących.

W grupach wiekowych osoby młode stanowią największą reprezentację. Osoby bezrobotne od 18 do 24 roku życia (1 539) oraz od 25 do 34 roku życia (2 155) w 2012 roku stanowiły w sumie 3 694 osoby tj. 49,57% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Stargardzie Szczecińskim. Należy zaznaczyć, że w stosunku do roku 2010 nastąpił jednak zauważalny spadek osób bezrobotnych w tej grupie wiekowej o 393 osoby, a ich procentowy udział w całej strukturze osób bezrobotnych zmalał o 4%. Jednakże, na obserwację zasługuje fakt, tendencji wzrostu liczby osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 55 lat i więcej.

Wykres 17

Bezrobotni pozostający w ewidencji PUP w latach 2010-2012 wg wieku

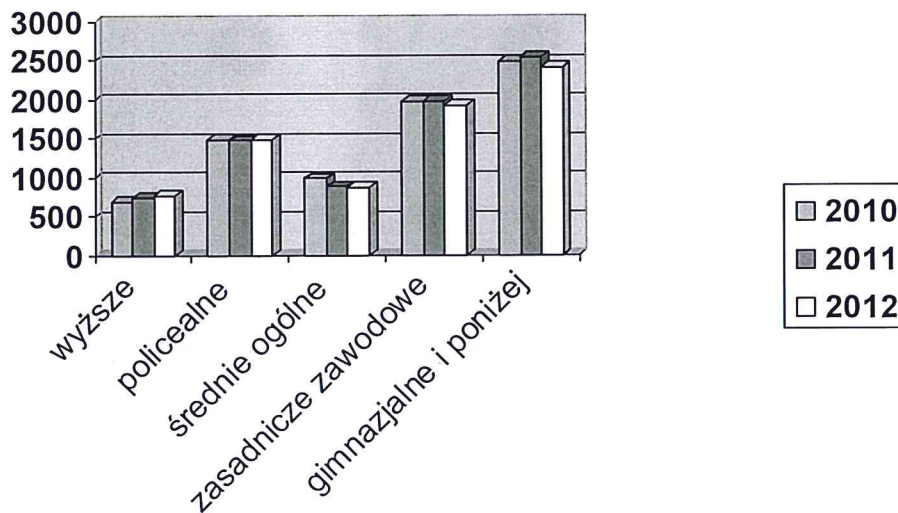
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Poziom wykształcenia osób bezrobotnych widniejących w ewidencji PUP wskazuje, iż najwyższy wskaźnik osiągają osoby bez wykształcenia średniego (zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe). Stanowią one 57,98% (4 321) ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

W odniesieniu do wykształcenia wyższego, policealnego i średniego ogólnokształcącego na 3 131 osób bezrobotnych aż 65,15% stanowią kobiety. Nasuwa się wniosek, iż wykształconym kobietom znacznie trudniej znaleźć pracę niż wykształconym mężczyznom.

Poziom aktywności zawodowej osób bezrobotnych wiąże się bezpośrednio z wykształceniem. Zdecydowanie najwyższy poziom aktywności zawodowej występuje wśród osób z wykształceniem wyższym, jednak na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważyć można pozytywne zjawisko wzrastającej liczby przypadków podjęcia pracy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Wykres 18
Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2010 – 2012

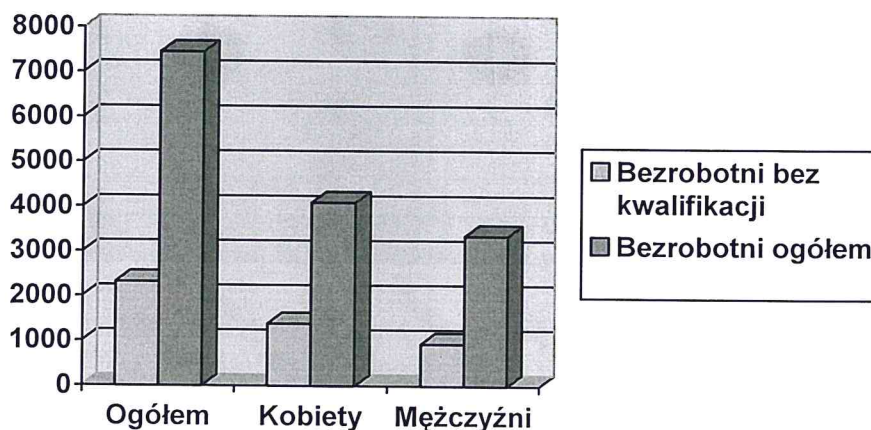
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Poziom wykształcenia powiązany jest ze stopniem urbanizacji. Mieszkańcy miast są lepiej wykształceni niż mieszkańcy wsi. Coraz większa część populacji zamieszkującej tereny wiejskie powiatu uzupełnia jednak wykształcenie. Zdecydowanie zmniejsza się liczba mieszkańców wsi, którzy nie posiadają wykształcenia szkolnego. Poziom wykształcenia mieszkańców wsi związany jest z ich trudną sytuacją finansową, uniemożliwiającą bądź znacznie utrudniającą zdobywanie wykształcenia.

Trudności ze znalezieniem pracy w powiecie stargardzkim mają osoby bez kwalifikacji zawodowych i bez doświadczenia zawodowego.

Wśród reprezentacyjnej grupy 2 322 osób widniejących w ewidencji PUP na koniec 2012 r., to osoby, które nie posiadają kwalifikacji zawodowych. Osoby te posiadają niskie kwalifikacje bądź nie posiadają ich wcale. Sprawia to, że ich pozycja na zmieniającym się rynku pracy jest słaba, ze względu na małe możliwości dostosowania się do jego potrzeb.

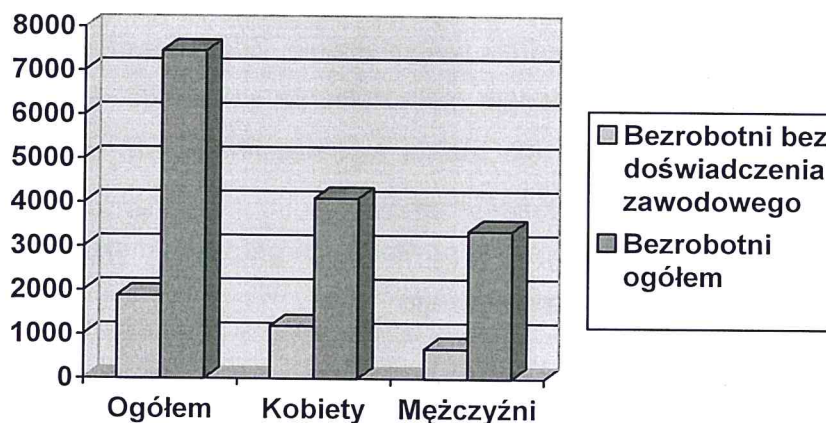
Wykres 19
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych w 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Bez doświadczenia zawodowego jest 1 881 osób bezrobotnych, w tym: 63,58% (1 196) kobiet i 36,42% (685) mężczyzn.

Wykres 20
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego w 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Analizując dane statystyczne dotyczące osób bezrobotnych widniejących w ewidencji PUP nakreślają się obszary problemowe, które wymagają zwrócenia szczególnej uwagi wytyczając kierunki działania w obszarze lokalnego rynku pracy w najbliższej perspektywie czasowej:

- bezrobotne kobiety, stanowiące 55% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- rosnąca liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- osoby bezrobotne z małym stażem pracy do 1 roku oraz od 1 do 5 lat,
- rosnąca liczba osób bezrobotnych z długim stażem – 20 lat i więcej,
- osoby bezrobotne od 18 do 24 roku życia oraz od 25 do 34 roku życia,

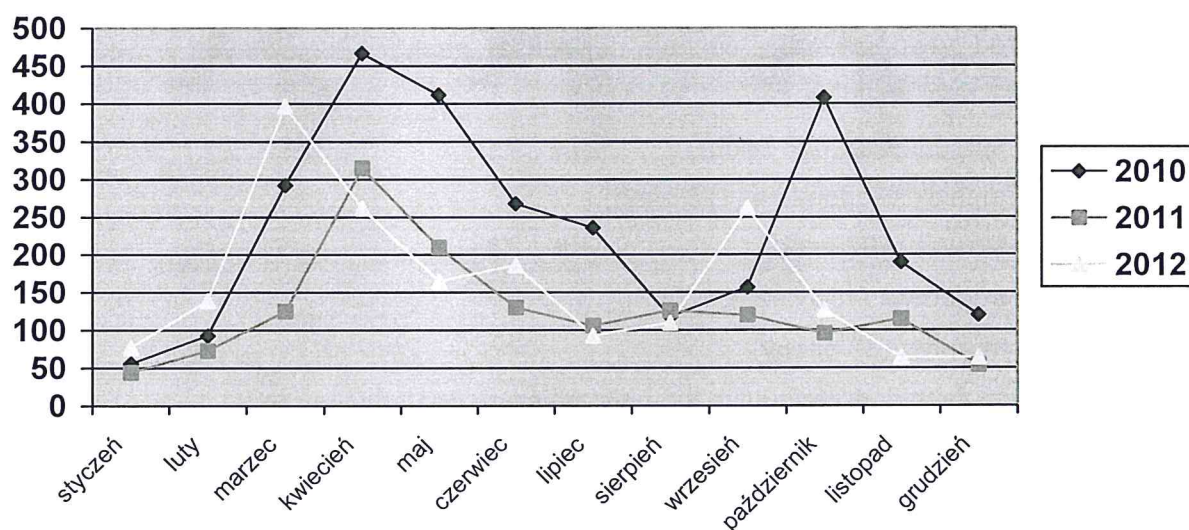
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji, stanowiące 29,3% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego, stanowiące 29,71% udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych.

W celu zbadania popytu pracy, czyli określonej liczby miejsc pracy, które oferuje gospodarka w danych warunkach społeczno – ekonomicznych, należy zestawić z jednej strony ilość miejsc pracy oferowanych przez pracodawców, z drugiej strony ilość podjęć pracy, czyli aktywność zawodowa osób bezrobotnych.

Na przestrzeni lat 2010 – 2012 znaczący spadek oferowanych przez pracodawców miejsc pracy oraz miejsc aktywności zawodowej odnotowano w 2011 r. – 1 514 miejsc z 2 817 w 2010. Jednakże już w 2012 roku zgłoszono o 432 miejsca więcej (1 946).

Wykres 21

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywności zawodowej w latach 2010 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Tendencją panującą od kilku lat są duże amplitudy w obszarze oferowanych przez pracodawców miejsc pracy i aktywności zawodowej, co powiązane jest z sezonowością niektórych rodzajów pracy i branż w obrębie których oferowana jest praca, a także możliwości urzędu w zakresie wsparcia pracodawców.

Na przestrzeni lat 2009 – 2012 najwięcej podjęć pracy, wśród bezrobotnych w powiecie, zanotowano na koniec roku 2010. W okresie tym liczba przyjęć do pracy wyniosła 488. W porównaniu z końcem roku 2009 zanotowano zwyżkę o 190 przyjęć. W grudniu 2009 roku odnotowano 298 podjęć pracy. Natomiast koniec roku 2011, w porównaniu do końca roku 2010, nie jawił się optymistycznie w kwestii podjęć pracy. W grudniu roku 2011 zanotowano 262 przyjęcia do pracy, co w odniesieniu do tego samego okresu roku 2010 stanowiło o 226

przyjęć mniej (tj. mniej o 46,31%). W analogicznym okresie 2012 roku w stosunku do 2011 roku, statystyki PUP wykazują wzrost o 32 zgłoszone podjęcia pracy .

Na podstawie powyższych danych można zaobserwować ogólną tendencje sezonowości zatrudnienia: w pierwszym kwartale roku spadek podjęć pracy (w okresie zimowym), następnie wzrost zgłaszanego zatrudnienia w drugim i trzecim kwartale roku (sezon wiosenno – letni) i ponowny obniżenie ilości zgłaszanych podjęć pracy (czas jesienno – zimowy). Utrzymująca się sytuacja obrazuje brak trwałości zatrudnienia osób zgłaszających podjęcia pracy.

Analiza danych dotyczących sytuacji osób bezrobotnych w powiecie z perspektywy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy nasuwa następujące wnioski:

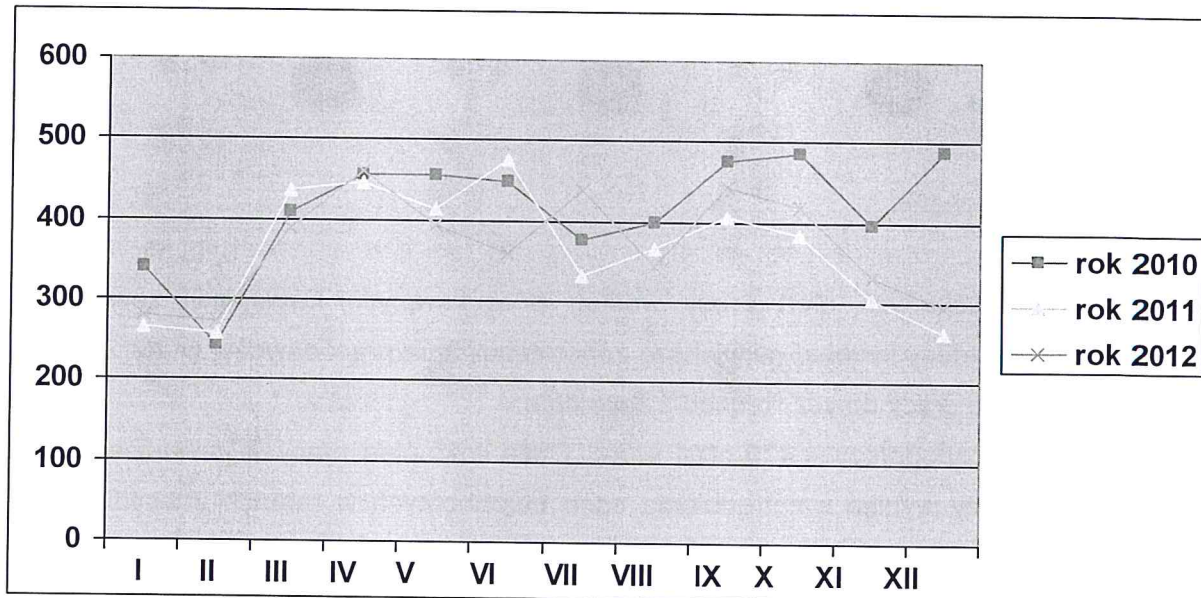
- ✓ największą grupę osób bezrobotnych w powiecie stanowią bezrobotni sklasyfikowani, jako osoby bez zawodu. W 2012 roku w stanowiły one 29,3% napływu bezrobotnych według zawodów.
- ✓ wśród zawodów, które cechuje największy napływ bezrobotnych w pierwszym półroczu 2012 roku znajdują się:
 - sprzedawca (466 osób),
 - technik ekonomista (178 osób),
 - ślusarz (167 osób),
 - szwaczka (155 osób),
 - murarz (132 osoby).
- ✓ grupy zawodów cechujące się najmniejszym bezrobociem to:
 - Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani (0,018%),
 - Inżynierowie chemicy i pokrewni (0,0359%),
 - Technicy leśnictwa (0,0718%).
 - Inżynierowie mechanicy (0,1071%)
- ✓ deficyt siły roboczej w 2012 roku na terenie powiatu, występował głównie wśród zawodów:
 - pozostali pracownicy obsługi biurowej,
 - robotnik gospodarczy,
 - kierowca samochodu ciężarowego.

Deficyt w w/w zawodach wynika w dużej mierze z podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie Szczecińskim działań związanych z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych oraz lokalnego rynku pracy tj. roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże. Miejsca pracy tworzone i finansowane przy współudziale środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

- ✓ nadwyżka siły roboczej w 2012 roku na terenie powiatu, występowała głównie wśród zawodów:
 - ślusarz,
 - ekonomista,
 - pedagog,
 - technik mechanik,
 - fryzjer.
- ✓ struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że zdecydowanie największe zapotrzebowanie pracodawców w 2012 roku na lokalnym rynku pracy dotyczyło osób z zawodem:
 - robotnik gospodarczy – 475 ofert pracy. Duża ilość ofert pracy w zawodzie robotnik gospodarczy wynika z zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach subsydiowanych ofert pracy w szczególności są to roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne;
 - pozostali pracownicy obsługi biurowej – 211 ofert pracy, są to przede wszystkim oferty w ramach subsydiowanych ofert pracy oraz oferty dot. odbywania stażu u pracodawcy,
 - sprzedawcy – 125 oferty pracy, w dużej mierze to oferty dot. odbywania stażu u pracodawcy,
 - kierowca samochodu ciężarowego – 77 ofert pracy.

Negatywne cechy w strukturze osób bezrobotnych widniejących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim wskazują na konieczność podjęcia działań aktywizacyjnych oraz wsparcia usługami i instrumentami rynku pracy bezrobotnych, którzy nie posiadają lub mają niskie kwalifikacje, krótki staż pracy oraz osoby długotrwale bezrobotne, które wykazują niską aktywność zawodową spowodowaną zbyt dużą przerwą w zatrudnieniu, wiekiem, problemami zdrowotnymi, a także brakiem dyspozycyjności i chęci do pracy.

Wykres 22
Podjęcia pracy w latach 2010 – 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie powiatu stargardzkiego - dokumentacja wewnętrzna Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim

Współpraca z instytucjami rynku pracy powiatu stargardzkiego

Realizacja zadań określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku⁴ należy do instytucji rynku pracy tj.:

- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Ochotniczego Hufca Pracy,
- Instytucji szkoleniowych,
- Agencji zatrudnienia,
- Instytucji dialogu społecznego,
- Instytucji partnerstwa lokalnego.

PUP w Stargardzie Szczecińskim, z mocy ustawy, odpowiedzialny jest za zwalczanie i łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizację osób bezrobotnych.

Instytucją wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży, szczególnie zagrożonej wykluczeniem społecznym na terenie powiatu jest Ochotniczy Hufiec Pracy⁵ w Stargardzie Szczecińskim.

Na terenie powiatu funkcjonują także liczne instytucje szkoleniowe, z którymi PUP nawiązał współpracę w zakresie przeprowadzania szkoleń dla osób bezrobotnych.

Rozwój regionu nie byłby możliwy bez wsparcia sektora przedsiębiorstw przez instytucje doradcze i wyspecjalizowane organizacje około-biznesowe. Działalność takich instytucji jest niezwykle ważna, gdyż mogą one kreować pozytywny klimat

⁴ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

⁵ Dane za stroną internetową: <http://www.koweziu.edu.pl>

dla przedsiębiorczości, wspierać nowo powstające podmioty gospodarcze, a także lobbować u władz lokalnych na rzecz korzystniejszych rozwiązań prawnych, sprzyjających oraz ułatwiających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej.

Na terenie powiatu funkcję taką pełni Stargardzka Izba Gospodarcza (zwana dalej SIG), która rozpoczęła działalność dnia 10 grudnia 1999 roku. SIG nawiązuje współpracę w działającymi lokalnie organizacjami⁶ z otoczenia biznesu, takimi jak: Cech Rzemiosł Różnych (porozumienie z dnia 09 stycznia 2002 roku), Zrzeszeniem Kupców Oddział w Stargardzie Szczecińskim (porozumienie z dnia 10 lutego 2004 roku), Stargardzkim Funduszem Poręczeń Kredytowych.

Samorządy lokalne mają możliwość tworzenia specjalnie wydzielonych i przygotowanych do inwestowania obszarów, co zwiększa atrakcyjność inwestycyjną, rozwija przedsiębiorczość oraz wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy w powiecie.

W tym celu w grudniu 2003 roku Miasto Stargard Szczeciński oraz Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. zawarły umowę spółki, powołującą Stargardzką Agencję Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. (zwanej dalej SARL).

Misją SARL jest podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Stargardzkiego Parku Przemysłowego, promocja regionu na terenie kraju i za granicą, aktywizacja gospodarcza mieszkańców oraz podejmowanie działań mających na celu stworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i zmniejszania bezrobocia.

Na stargardzkim rynku pracy brakuje niepublicznych instytucji rynku pracy, tj. agencji zatrudnienia i pośrednictwa pracy oraz firm doradztwa personalnego.

Niezwykle istotnym działaniem z punktu widzenia skutecznego łagodzenia skutków bezrobocia jest współpraca. Przykładem może być forum współpracy partnerów wspólnie realizujących ściśle określone działania na rzecz społeczności lokalnej.

PUP podjął działania w celu zawiązania partnerstwa lokalnego. Pozwoliło to na zaangażowanie wielu różnych instytucji w jedno działanie, czyniąc je skuteczniejszym, co uznane zostało przez Komisję Europejską za pryncypialną zasadę w zakresie zarządzania funduszami strukturalnymi.

Partnerstwo na Rzecz Lokalnego Rynku Pracy Powiatu Stargardzkiego formalnie istnieje od 06 października 2005 roku. W jego skład wchodzi jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe oraz instytucje wspierające lokalny rynek pracy.

⁶ Dane za stroną internetową: <http://www.ngostargard.pl/index.php?go=uczestnicy>.

ROZDZIAŁ VI

PRIORYTETY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Strategia Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015⁷ wyznacza cele operacyjne i kierunki działania w obszarze rynku pracy. Zadaniem lokalnych władz jest podejmowanie i kontynuowanie działań aktywizujących osoby bezrobotne, zwłaszcza te, które chcą pracować na własny rachunek, ale również pracodawców, aby tworzyli nowe miejsca pracy.

Sprawnym narzędziem jest wsparcie procesu samozatrudnienia, tworzenia warunków i wyrównanie szans na rynku pracy poprzez poradnictwo zawodowe i indywidualne, staże, szkolenia oraz wsparcie przedsiębiorców w tworzeniu nowych miejsc pracy poprzez refundację kosztów stworzenia nowych miejsc pracy.

Celem operacyjnym Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy jest wyznaczenie kierunków działania jakie należy podejmować w celu poprawy sytuacji na rynku pracy, zwiększenie zatrudnienia oraz łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia poprzez:

- wzmocnienie rozwoju lokalnych zasobów ludzkich,
- wyrównanie szans osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,
- podniesienie jakości obsługi oraz zwiększenie dostępności usług i instrumentów oferowanych przez urząd pracy,
- promocję przedsiębiorczości, wsparcie dla rozwoju mikro-przedsiębiorstw,
- integrację zawodową i społeczną oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- doskonalenie i rozwój instrumentów i instytucji rynku pracy,
- wzmocnienie roli partnerów lokalnych na rynku pracy.

Powyższe obszary ujęte zostały w opisanych poniżej celach szczegółowych i priorytetach.

Priorytet 1. *Promocja i wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy*

Zjawisko bezrobocia jest wciąż jednym z kluczowych problemów powiatu stargardzkiego. Głównymi jego przyczynami są:

- spowolnienie gospodarcze w latach 1999 – 2002,
- upadek rolnictwa na początku lat 90-tych, likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR),
- restrukturyzacja poszczególnych sektorów gospodarki,
- niedostosowanie popytu i podaży pracy,
- wysoki wskaźnik feminizacji w powiecie,

⁷ Strategia Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015 przyjęta Uchwałą Nr L/627/10 Rady Powiatu w Stargardzie Szczecińskim z dnia 25 sierpnia 2010 r., s. 69 -72

- niska mobilność terytorialna i zawodowa ludności, zwłaszcza pochodzącej z terenów wiejskich,
- narastający problem wykluczenia społecznego,
- zbyt niski poziom wykształcenia lokalnej społeczności,
- niedostosowanie struktury kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

W tej sytuacji celem priorytetowym staje się promocja i wspieranie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Pomoc w integracji z rynkiem pracy powinna być kierowana zwłaszcza do grup społecznych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych jako grupy problemowe w analizie lokalnego rynku pracy tj.

- bezrobotnych kobiet,
- osób długotrwale bezrobotnych,
- osób bezrobotnych z małym stażem pracy,
- osób bezrobotnych do 34 roku życia,
- osób bezrobotnych bez kwalifikacji,
- osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego.

Taki podział grup społecznych mających największe trudności na rynku pracy zakreśla obszary w jakich należy prowadzić działania aktywizujące zmierzające do integracji zawodowo - społecznej osób bezrobotnych i poszukujących pracy z instytucjami rynku pracy oraz potencjalnymi pracodawcami. Przeciwdziałanie bezrobociu i promocja zatrudnienia dają możliwość rozwoju potencjału ekonomicznego powiatu i poprawy sytuacji materialnej jego mieszkańców.

Priorytet zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów szczegółowych:

1. Zastosowanie zintegrowanych form aktywizacji osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Jednym z zadań powiatu w sferze promocji i wspierania zatrudnienia na lokalnym rynku pracy jest wykorzystanie wszystkich dostępnych narzędzi służących aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców, ale również dopasowanie zasobów pracy do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy.

Wprowadzenie nowego podejścia do indywidualizacji usług kierowanych do bezrobotnych poprzez ich profilowanie, uzależnione od rodzaju potrzeb bezrobotnego i powiązane z charakterem działań, jakie można bezrobotnemu zaproponować po zdiagnozowaniu jego aktualnej sytuacji. W tym celu wprowadzone zostaną rozwiązania, które ułatwią identyfikowanie bezrobotnych cechujących się wysokim poziomem aktywności w poszukiwaniu sposobu na rozwiązanie własnej sytuacji zawodowej, bezrobotnych wymagających wsparcia poprzez dostępne usługi i instrumenty rynku pracy oraz tzw. bezrobotnych oddalonych od rynku pracy (bezrobotnych drugiej szansy), którzy uzyskają pomoc w ramach programów inicjowanych we współpracy z innymi instytucjami, w tym z

instytucjami pomocy społecznej. Celem tej pomocy będzie przede wszystkim przywracanie motywacji do aktywności życiowej i budowanie podstaw umiejętności do radzenia sobie na rynku pracy oraz identyfikowanie barier aktywności zawodowej.

Na podstawie oceny potencjału, jakim dysponuje osoba bezrobotna i rodzaju jej potrzeb, określony i przypisany jej zostanie jeden z trzech profili, w ramach którego koncentrować się będą działania prowadzone na jej rzecz przez urząd pracy. W pierwszym profilu znajdują się **bezrobotni aktywni**, dla których podstawowym wsparciem będą usługi z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. Do drugiego profilu należeć będą **bezrobotni wymagający wsparcia**, którzy oprócz ww. form pomocy korzystać będą z instrumentów rynku pracy i innych usług, jakie oferuje urząd pracy. W trzecim profilu znajdują się **bezrobotni oddaleni od rynku pracy**, zarówno tacy, którzy z różnych powodów zagrożeni są wykluczeniem społecznym, jak i tacy, którzy z własnego wyboru nie są zainteresowani podjęciem pracy lub uchylają się od pracy legalnej.

Zakłada się dwa równorzędne sposoby aktywizacji osób bezrobotnych oddalonych od rynku pracy:

- 1) zlecenie usług aktywizacyjnych, w ramach którego obsługa bezrobotnych przekazana zostanie agencjom zatrudnienia. Takie rozwiązanie zwiększy dostępność do zindywidualizowanych usług niezbędnych w procesie aktywizacyjnym,
- 2) objęcie bezrobotnych Programem aktywizacja i integracja, zwanym „programem PAI”.

Wymienione wyżej narzędzia aktywizacji dają szansę osobom bezrobotnych i poszukującym pracy na zaistnienie na rynku pracy, zdobycie nowego doświadczenia, nabycie umiejętności, podniesienie kwalifikacji, pogłębienie posiadanej wiedzy oraz dostosowanie jej do potrzeb zgłaszanych przez lokalnych pracodawców. Tym samym tworzy się warunki do wyjścia z bezrobocia, zdobycia i utrzymania zatrudnienia.

Ponadto, w przypadku aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych istnieje możliwość poszerzenia wachlarza działań aktywizujących o działania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (zwanym dalej PFRON). Działania finansowane z tego funduszu mogą znacznie ułatwiać osobom niepełnosprawnym powrót i funkcjonowanie na lokalnym rynku pracy.

Sposób realizacji celu:

- organizacja staży,
- organizacja prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych,
- organizacja szkoleń,
- udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- świadczenie usług z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego
- łączenie kilku form wsparcia indywidualnie do potrzeb klienta PUP.

Realizując powyższy cel należy zwrócić szczególną uwagę na intensyfikację działań skierowanych grup problemowych wynikających z analizy lokalnego rynku pracy tj. bezrobotnych kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób bezrobotnych z małym stażem pracy oraz bez stażu pracy, osób bezrobotnych do 34 roku życia, osób bezrobotnych bez kwalifikacji, osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego.

2. Działania informacyjne w zakresie możliwości wsparcia

Publiczne służby zatrudnienia zobligowane są do wykonywania określonych przepisami zadań publicznych. Pomimo faktu, iż PUP podejmuje własne inicjatywy prozatrudnieniowe, realizuje programy zmierzające do rozwoju aktywnej polityki rynku pracy przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych narzędzi i źródeł finansowania, świadomość lokalnych społeczności w tym zakresie jest wciąż niewielka.

Należy położyć nacisk na informowanie mieszkańców powiatu, w tym: potencjalnych klientów PUP, grup zainteresowań, partnerów lokalnych i pracodawców, na temat działań podejmowanych w celu poprawy sytuacji na rynku pracy, zwiększenia zatrudnienia oraz łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia.

Narzędziem do realizacji tego celu mogą być przede wszystkim: współpraca z mediami, organizowanie spotkań informacyjno – promocyjnych, konferencji tematycznych, giełd i targów pracy, wystaw zawodoznawczych, realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego kładzie nacisk na przepływ informacji poprzez zastosowanie narzędzi informatycznych. W tym celu wykorzystywana jest strona internetowa PUP, gdzie zamieszczane są wszelkie informacje dotyczące bieżącej działalności i obszarów wsparcia oferowanego przez urząd.

Diagnoza lokalnego rynku pracy pozwala na ukierunkowanie działań promocyjno – informacyjnych do konkretnych odbiorców i sektorów gospodarki, które realizując strategię obraną przez powiat zmierzają do wzrostu jego konkurencyjności oraz rozwoju zasobów ludzkich.

Sposób realizacji celu:

- opracowanie i rozpowszechnienie m.in. broszur informacyjnych, ulotek, publikacji, materiałów promocyjno – informacyjnych,
- organizacja spotkań, konferencji,
- organizacja i udział w giełdach pracy,
- organizacja i udział w targach pracy,
- organizacja i udział w wystawach zawodoznawczych,
- prowadzenie i aktualizacja strony internetowej,
- przygotowanie programów, projektów informacyjnych z udziałem osób oraz instytucji korzystających z aktywnych form wsparcia.

Priorytet 2. Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, kształtowanie postaw przedsiębiorczości i wspieranie samozatrudnienia

Korzystne zmiany w regionie sprzyjają rozszerzaniu działalności gospodarczej przez podmioty istniejące i tworzeniu nowych przedsiębiorstw. Rozwój istniejących i powstanie nowych przedsiębiorstw jest podstawą tworzenia nowych miejsc pracy. Jednym z celów Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007 – 2013 wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie jest podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw. Działania w tym kierunku mają na celu poprawę otoczenia funkcjonowania przedsiębiorstw, ich odstępów do zewnętrznego finansowania oraz nowoczesnej myśli technologicznej. Pobudzenie tej sfery gospodarki przyniesie zwiększenie zainteresowania przedsiębiorców możliwościami uzyskania środków finansowych z zewnętrznych źródeł krajowych i unijnych.

Bardzo ważnym działaniem będzie współpraca z instytucjami około-biznesowymi w zakresie wspólnej realizacji projektów, mających na celu wspieranie przedsiębiorczości w różnych formach.

Zadaniem powiatu będzie realizacja i wspieranie projektów pozwalających na dofinansowanie nowych inwestycji w przedsiębiorstwach, szczególnie związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy. Założeniem programu jest wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie w sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz tworzenie dogodnych warunków do powstawania nowych przedsiębiorstw.

W tej sytuacji wzrośnie zapotrzebowanie na środki dla osób przedsiębiorczych, które chcą rozpocząć aktywność gospodarczą jako samodzielne przedsiębiorstwa. Tworzenie odpowiednich warunków dla tego typu rozwiązań w skali makroekonomicznej przyczyni się do pobudzenia postaw przedsiębiorczych również w rejonach słabszych gospodarczo. Kooperacja pomiędzy przedsiębiorcami w poszczególnych sektorach lokalnej gospodarki przyczyni się do zrównoważonego rozwoju powiatu stargardzkiego. Dlatego istotne będzie wspomaganie powyższych działań. Środki finansowe na powyższe działania będą możliwe do pozyskania ze źródeł krajowych i unijnych.

Wszystkie działania realizowane w sferze wspierania przedsiębiorczości będą skuteczne pod warunkiem upowszechnienia informacji na temat ich zakresu i korzyści dla przedsiębiorców. W ramach pozyskanych środków będzie prowadzona kampania, mająca na celu dotarcie do szerokiego grona potencjalnych beneficjentów.

Oprócz własnych programów istotnym elementem, realizowanym przez PUP będzie współpraca z innymi instytucjami, które realizują działania, programy na rzecz wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości w ramach funkcjonowania Partnerstwa na Rzecz Lokalnego Rynku Pracy Powiatu Stargardzkiego oraz budowania innych partnerstw lokalnych.

W programach takich PUP może być instytucją współfinansującą, dzięki możliwościom Funduszu Pracy. Stanowi to istotną pomoc przy pozyskiwaniu środków zwłaszcza z funduszu unijnych. Ponadto, w ramach partnerskiej współpracy rozpowszechniane będą informacje o projektach, promując tym samym region powiatu. Współpraca przy realizacji projektów dotyczyć może również: procesu rekrutacji, naboru beneficjentów do projektów, wymiany informacji oraz udostępnieniu zasobów personalnych jakimi dysponuje PUP tj. specjalistów różnych specjalności (doradców zawodowych, pośredników pracy, specjalistów ds. rozwoju).

Priorytet zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów szczegółowych:

1. Szkolenia i doradztwo z zakresu przedsiębiorczości

Pomimo działań państwa zmierzających do uproszczenia formalności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz tworzeniem przychylnych warunków do jej rozwoju, osoby rozpoczynające działalność gospodarczą napotykać szereg trudności związanych z formalno - prawnymi warunkami jej prowadzenia.

Ogromne znaczenie ma zatem organizowanie szkoleń i doradztwa z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, począwszy od pozyskania umiejętności analizy własnego przedsięwzięcia, oceny jego ryzyka, samodzielnego przygotowania biznes planu, skończywszy na rejestracji działalności gospodarczej i formalnych aspektów jej prowadzenia.

Sposób realizacji celu:

- finansowanie szkoleń z zakresu przedsiębiorczości dla osób bezrobotnych zmierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w szczególności dla osób ubiegających się o dotację – jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- finansowanie doradztwa z zakresu przedsiębiorczości dla osób bezrobotnych zmierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w szczególności dla osób ubiegających się o dotację – jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Realizując powyższy cel należy zwrócić szczególną uwagę na intensyfikację działań skierowanych grup problemowych wynikających z analizy lokalnego rynku pracy tj. bezrobotnych kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób bezrobotnych z małym stażem pracy oraz bez stażu pracy, osób bezrobotnych do 34 roku życia, osób bezrobotnych bez wykształcenia średniego, osób bezrobotnych bez kwalifikacji, osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego.

2. Udzielanie pożyczek dla osób bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej

PUP w obrębie narzędzi jakimi dysponuje w chwili obecnej posiada możliwość udzielania osobom bezrobotnych dotacji – jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Zasady udzielania powyższego wsparcia określone zostały w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku⁸ oraz w przepisach wykonawczych do ustawy.

Jednakże nowelizacja przepisów przewiduje zmianę w tym zakresie. Bezzwrotna pomoc świadczona będzie wyłącznie dla osób pragnących założyć spółdzielnie socjalne lub przystąpić do już istniejącej.

Dla pozostałych osób przewidziane są pożyczki.

Sposób realizacji celu:

- przyznanie osobom bezrobotnym dotacji – środków na podjęcie założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do istniejącej spółdzielni,
- udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

3. Udzielanie wsparcia przedsiębiorcom przy tworzeniu nowych miejsc pracy

Rozwój przedsiębiorczości związany jest m.in. ze zwiększeniem stanu zatrudnienia, a co za tym idzie ponoszeniem nakładów na wyposażenie powstających miejsc pracy. Bardzo często jest to bariera uniemożliwiająca bądź odsuwająca w czasie realizację planów rozwojowych i kadrowych przedsiębiorstwa.

Jednym z narzędzi niwelujących powyższą barierę jest refundacja pracodawcy kosztów wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej, która zostanie zastąpiona pożyczką na ten sam cel.

O **pożyczkę na utworzenie stanowiska pracy** dla bezrobotnego będą mogli ubiegać się:

- 1) podmioty prowadzące działalność gospodarczą,
- 2) niepubliczne szkoły i przedszkola,
- 3) żłobki lub kluby dziecięce tworzone i prowadzone przez osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
- 4) producenci rolni będący osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, zamieszkującymi lub mającymi siedzibę na terytorium RP oraz będącymi posiadaczami gospodarstwa rolnego lub prowadzącymi dział specjalny produkcji rolnej.

Pożyczka na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego będzie udzielana do wysokości 6-krotnego przeciętnego wynagrodzenia i będzie podlegała oprocentowaniu za zasadach preferencyjnych (ok. 1%).

⁸ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.Nr 69, poz.415 z późn. zm),s.54-57

Trójstronne umowy szkoleniowe

Zakłada się wprowadzenie trójstronnych umów szkoleniowych, zawieranych przez starostę z pracodawcą i instytucją szkoleniową. W umowach tych uwzględniane byłyby w szczególności umiejętności lub kompetencje zawodowe wymagane od kandydatów do pracy przez pracodawcę. Wymogi te byłyby uwzględniane w programie szkolenia finansowanego przez PUP. W ten sposób bezrobotni uzyskiwaliby wymagane przez pracodawcę umiejętności.

Wsparcie zatrudnienia młodych pracowników

Proponuje się wprowadzenie nowych instrumentów skierowanych do osób bezrobotnych, które nie przekroczyły 30 roku życia w celu przełamania barier utrudniających im wejście na rynek pracy.

Młodzi bezrobotni objęci zostaną intensywną indywidualną pomocą PUP od pierwszego dnia, w którym następuje rejestracja w urzędzie. Proponuje się wprowadzenie trzech pakietów rozwiązań w:

- a) sferze kształcenia i szkolenia zawodowego
- b) sferze zatrudnienia
- c) sferze mobilności – wprowadzenia instrumentu ułatwiającego podjęcie pracy poza miejscem stałego zamieszkania.

Zwolnienie z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Celem ułatwienia zatrudnienia osób młodych proponuje się zwolnienie pracodawców, którzy zatrudnią skierowanych przez urząd pracy bezrobotnych w wieku do 30 roku życia, którzy podejmują zatrudnienie po raz pierwszy w życiu, z obowiązku odprowadzenia składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Ułatwienie zdobycia stażu zawodowego poprzez refundację składek na ubezpieczenie społeczne za bezrobotnych podejmujących pierwszą pracę

Wsparcie pracodawców zatrudniających długotrwale bezrobotnych w wieku 50 +

Planuje się wprowadzenie nowej formy aktywizacji bezrobotnych w formie dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnionego długotrwale bezrobotnego.

Dofinansowanie będzie dotyczyło bezrobotnych długotrwale, którzy jednocześnie ukończyli co najmniej 50 lat.

Utworzenie Krajowego Funduszu Szkoleniowego

Z uwagi na konieczność realizacji celów strategii Europa 2020, proponuje się zastąpić aktualne rozwiązania prawne nowymi, wspierającymi inwestowanie w kapitał ludzki. Z dotychczasowych rozwiązań, które przewidywały refundację części kosztów szkoleń pracowników, pracodawcom, którzy utworzyli zakładowy fundusz szkoleniowy, korzystala znikoma liczba firm.

Proponuje się przeznaczenie części środków Funduszu Pracy na finansowanie kształcenia i szkolenia pracowników, poprzez utworzenie Krajowego Funduszu Szkoleniowego, zwanego KFS.

W pierwszym etapie Fundusz ten będzie ułatwiał starszym pracownikom (w wieku 45 lat i więcej) dostosowanie kompetencji do zmian społeczno-gospodarczych, a w dalszym etapie – zapewni wsparcie innym grupom osób dorosłych.

Sposób realizacji celu:

- przyznanie pożyczki na wyposażenie i doposażenia stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej,
- trójstronne umowy szkoleniowe,
- wsparcie przy zatrudnianiu młodych,
- wsparcie przy zatrudnianiu osób w wieku 50+,
- zwolnienia z opłat składek na FP i FGŚP przy zatrudnianiu osób do 30 r.ż.

4. Udział w projektach promujących zatrudnienie i przedsiębiorczość na lokalnym rynku pracy

Zgodnie z założeniami Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 – 2013 wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienia powiązanej z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013 należy położyć nacisk na promocję działań aktywizujących oraz rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Działania powyższe skupiały się będą na ułatwieniu dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania, ale także na tworzeniu optymalnych warunków dla rozwoju i promocji przedsiębiorczości poprzez doradztwo, informację oraz szkolenia.

Powiat w roli beneficjenta lub partnera będzie występował po środki zewnętrzne z Europejskiego Funduszu Społecznego (zwanego dalej EFS), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (zwanego dalej EFRR), środków rezerwy Funduszu Pracy (zwanego dalej FP) w dyspozycji Ministra właściwego ds. pracy oraz środków rezerwy Funduszu Pracy w dyspozycji Marszałka. Pozyskiwanie funduszy na ustawową działalność PUP odbywać się będzie w drodze konkursów, programów celowych, programów specjalnych itp.

Sposób realizacji celu:

- pozyskanie środków zewnętrznych na realizację ustawowych zadań PUP z funduszy krajowych i unijnych,
- pozyskanie środków zewnętrznych na rozwój przedsiębiorczości z funduszy krajowych i unijnych,
- współdziałanie z instytucjami rynku pracy w zakresie promocji programów, projektów i ich realizacji.

5. Współpraca z pracodawcami i inwestorami w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej umożliwiło swobody przepływu kapitału zagranicznego w postaci nowych inwestycji.

Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości w powiecie oraz kreowanie jego wizerunku musi być uzupełnione ścisłą współpracą z przedsiębiorcami lokującymi swoje inwestycje i tworzącymi miejsca pracy na terenie powiatu stargardzkiego.

Sposób realizacji celu:

- organizacja giełd pracy dla pracodawców tworzących nowe miejsca pracy,
- organizacja targów pracy dla pracodawców tworzących nowe miejsca pracy,
- współpraca w ramach zewnętrznego pośrednictwa pracy,
- organizacja szkoleń grupowych i indywidualnych na potrzeby pracodawców zgłaszających chęć zatrudnienia osób bezrobotnych.

Priorytet 3. *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integracja społeczna*

Analizy sytuacji społeczno – gospodarczej i demograficznej powiatu pokazują, iż coraz mocniej zarysowuje się grupa osób, które poprzez pozostawanie w stanie długotrwałego bezrobocia są zagrożone marginalizacją w społeczeństwie. Zubożenie, niski poziom wykształcenia, brak stażu pracy i doświadczenia zawodowego oraz brak aktywności prowadzi do procesu wykluczenia. Wynika to często z nierównego bądź w ogóle braku dostępu do usług społecznych: edukacji, zdrowia, mieszkalnictwa czy kultury. Sytuacja pogarsza się w przypadku osób młodych oraz osób, które ze względu na wiek przestały być atrakcyjne na rynku pracy. Zjawisko to nasila się zwłaszcza wśród kobiet, których aktywność zawodowa została przerwana przez macierzyństwo, opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnym. Stereotypowe podejście do roli kobiet w społeczeństwie dyskryminuje je na rynku pracy.

Czynnikami, który w sposób znaczący wpływa na ograniczenie dostępu do rynku pracy są problemy zdrowotne i niepełnosprawność, które zbiegają się z sytuacjami indywidualnymi, takimi jak uzależnienia, bezdomność czy imigracje.

Ścieżką prowadzącą do wykluczenia jest czerpanie negatywnych wzorów poprzez dorastanie w środowisku o niskich zasobach kapitału społecznego z jednej strony oraz braku możliwości lub ograniczeniach w zdobyciu odpowiednich kwalifikacji i umiejętności społecznych z drugiej.

Budowa spójnej polityki integracji społecznej powinna łączyć trzy elementy:

- łączność z rynkiem pracy poprzez możliwość zdobycia pracy lub szkolenia zawodowe,
- wpieranie dochodu na poziomie wystarczającym do godnego życia lokalnej społeczności,
- lepszy dostęp do usług, mogących wyeliminować przeszkody napotymane przez niektóre osoby i rodziny, wspierających ich powrót do zatrudnienia (poprzez doradztwo zawodowe, doradztwo psychologiczne, uczenie się przez całe życie w celu wyeliminowania niedostatków edukacyjnych, szkolenia oraz rehabilitację psychologiczną i społeczną).

Podstawowymi instytucjami zajmującymi się problemem wykluczenia społecznego w gminach są ośrodki pomocy społecznej (zwane dalej OPS), natomiast na poziomie powiatu - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (zwane dalej PCPR).

Na poziomie gmin wprowadzane są instrumenty aktywizujące tj. kontrakty socjalne, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, zatrudnienie wspierane oraz elementy ekonomii społecznej. Do grup szczególnych kierowane są dodatkowe instrumenty aktywizujące tj. program wychodzenia z bezdomności, integracji dla uchodźców, programy usamodzielniania się osób wychodzących z domów dziecka i innych instytucji opiekuńczych. Realizacja tych programów wymaga ścisłej współpracy instytucji pomocy społecznej z publicznym z służbami zatrudnienia oraz instytucjami wsparcia tj. organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej (np. CARITAS, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci), budownictwem społecznym (np. Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego) oraz Centrami Integracji Społecznej (zwanymi dalej CIS) i Klubami Integracji Społecznej (zwanymi dalej KIS).

Priorytet zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów szczegółowych:

Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim z ośrodkami pomocy społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim oraz instytucjami wsparcia działającymi w obszarze pomocy społecznej

Współdziałanie instytucji w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu pozwoli na skuteczne wprowadzenie instrumentów aktywizacji społeczno – zawodowej tj. robót publicznych, prac społecznie użytecznych, współfinansowania zatrudnienia socjalnego w ramach KIS i CIS oraz warsztaty terapii zajęciowej. Jako działanie oddziałujące w czasie i wzmacniające skuteczność kierowanego wsparcia zalecane jest

łączenie pomocy np. po zakończeniu aktywizacji w ramach CIS, KIS wspierane jest tworzenie spółdzielni socjalnych.

Sposób realizacji celu:

- organizowanie robót publicznych,
- organizowanie prac społecznie użytecznych,
- udział w warsztatach aktywizacji w ramach CIS, KIS,
- wspieranie powstawania spółdzielni socjalnych,
- wspieranie zatrudnienia w organizacjach pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Priorytet 4. *Budowanie partnerskiego modelu współpracy z instytucjami działającymi na lokalnym rynku pracy*

Po akcesji Polski do Unii Europejskiej zasada partnerstwa stała się jedną z kluczowych zasad obowiązujących przy aplikowaniu i wdrażaniu projektów współfinansowanych z EFS. Dotychczasowe doświadczenia pokazują jak ogromny wpływ na rozwój i wzrost konkurencyjności regionów ma współpraca partnerska. Dzieje się tak dzięki współdziałaniu najważniejszych aktorów lokalnego rynku pracy tj. samorządów lokalnych, instytucji rynku pracy, pracodawców, organizacji pozarządowych, firm szkoleniowych, szkół i uczelni wyższych.

Priorytet zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów szczegółowych:

1. Udział w projektach promujących i rozwijających dialog, partnerstwo i współpracę na rzecz aktywizacji zawodowej

Od wielu lat PUP w Stargardzie Szczecińskim jest realizatorem licznych programów i projektów finansowanych ze środków krajowych i unijnych. Podejmowane przedsięwzięcia zmierzają do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy, zwłaszcza tych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Zadania publiczne przypisane instytucji rynku pracy jaką jest PUP mogą być świadczone lub uzupełniane także przez inne jednostki działające w obszarze pomocy społecznej i zatrudnienia.

W celu pełniejszego dostosowania oraz wykorzystania instrumentów aktywnej polityki rynku pracy ważne jest nawiązanie dialogu i współpracy z innymi instytucjami świadczącymi podobne usługi. W ten sposób zabezpieczona zostaje komplementarność podejmowanych działań na terenie powiatu. Nawiązanie partnerstwa pomiędzy lokalnymi instytucjami przy realizacji wspólnych przedsięwzięć ograniczy dublowanie się tych samych działań skierowanych do tej samej grupy społecznej, dzięki czemu wpłynie na racjonalność wydatkowanych środków. Podejmowanie wspólnych działań na lokalnym rynku pracy ułatwi dotarcie do szerokiego grona potencjalnych beneficjentów projektu, co może znacznie wpłynąć na wysoką efektywność założonych rezultatów.

Sposób realizacji celu:

- nawiązanie dialogu oraz współpracy przy realizacji programów i projektów z instytucjami działającymi na terenie powiatu,
- nawiązanie współpracy z lokalnymi instytucjami w celu promowania działań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu.

2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań publicznych oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i zawodowej

Ważnym sektorem gospodarki jest sektor pozarządowy (zwany dalej ngo). To właśnie organizacje pozarządowe znajdują się najbliżej grup problemowych w powiecie, są ich bezpośrednimi i naturalnymi reprezentantami. Poprzez realizację założeń statutowych dążą do integracji społeczno - zawodowej grup dyskryminowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Świadczą również szereg usług socjalnych, prawnych, konsultacji społecznych, często nieodpłatnie, działając tym samym na rzecz lokalnego środowiska. Są ważnym głosem w sprawach wykluczenia społecznego, dyskryminacji, nierównego dostępu do świadczeń i usług dla osób zdiagnozowanych w analizie lokalnego rynku pracy jako grupy problemowe tj. bezrobotnych kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób bezrobotnych z małym stażem pracy oraz bez stażu pracy, osób bezrobotnych do 34 roku życia.

Organizacje pożytku publicznego ze względu na specyfikę działania współpracują głównie z samorządami gminnymi i Urzędem Marszałkowskim, w mniejszym stopniu z powiatem. Obecnie trzeci sektor staje się strategicznym partnerem dla powiatu, ze względu na fakt koncentracji swojej działalności na problemach kluczowych dla regionu tj. ubóstwie, bezrobociu, bezdomności, wykluczeniu społecznym oraz możliwości wzmocnienia regionu poprzez sięgania w drodze konkursu po środki krajowe i unijne w obrębie swojej statutowej działalności.

W celu osiągnięcia spójności społeczno - gospodarczej powiatu niezbędne jest wsparcie działalności organizacji non – profit poprzez: wzmocnienie zaplecza pracowniczego (zatrudnienie subsydiowane w sektorze ngo osób bezrobotnych i poszukujących pracy) oraz rozwoju zasobów ludzkich (szkolenia zawodowe dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy - potencjalnych pracowników w sektorze ngo).

Sposób realizacji celu:

- nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu,
- wspólne aplikowanie oraz realizacja programów, projektów na rzecz lokalnego rynku pracy i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu współfinansowanych ze środków krajowych i unijnych

- wspieranie statutowej działalności organizacji pozarządowych poprzez kierowanie osób bezrobotnych i poszukujących pracy do zatrudnienia w tych jednostkach,
- wspieranie statutowej działalności organizacji pozarządowych poprzez zatrudnienie subsydiowane,
- wspieranie statutowej działalności organizacji pozarządowych poprzez szkolenia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy kierowanych do zatrudnienia w tych jednostkach.

Priorytet 5. *Podjęmowanie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie Szczecińskim*

PUP w Stargardzie Szczecińskim podobnie jak inne instytucje publicznych służb zatrudnienia oraz integracji i pomocy społecznej boryka się z wieloma problemami natury:

- kadrowej (rotacje na stanowiskach, zmieniający się charakter działalności PUP, konieczność aktualizacji i dostosowywania wiedzy oraz zatrudniania wyspecjalizowanej kadry pracowniczej, niskie zarobki),
- merytoryczno – prawnej (częste zmiany przepisów, wprowadzanie nowych instrumentów),
- organizacyjnej (zmiany organizacyjne np. związane z wydzieleniem i uruchomieniem działalności Centrum Aktywizacji Zawodowej (zwanym dalej CAZ).

Przewiduje się zmiany w sposobie realizacji podstawowej misji urzędu pracy, jaką jest pomoc osobom w znalezieniu pracy i pracodawcom w znalezieniu pracowników. W tym celu, w Centrach Aktywizacji Zawodowej, wprowadzone zostaną zmiany w sposobie organizacji świadczenia pomocy dla klientów, która sprzyjać będzie odbiurokratyzowaniu niektórych działań.

Przewiduje się, że większość działań kierowanych do osób bezrobotnych w ramach odrębnych usług rynku pracy realizowana będzie przez doradców klienta.

Każdy bezrobotny i poszukujący pracy zarejestrowany w urzędzie pracy będzie od początku prowadzony przez tego samego doradcę klienta, co ma na celu zwiększenie zaufania bezrobotnych do urzędów pracy. Osoby zarejestrowane aktywizowane będą od początku w oparciu o podejście indywidualne, z uwzględnieniem ich potencjału aktywizacyjnego wyrażonego w przyporządkowaniu do określonego profilu.

Podobnie zostaną zorganizowane działania urzędu pracy w stosunku do klientów instytucjonalnych. Każdy pracodawca, który korzysta z pomocy urzędu pracy, będzie w zakresie podstawowej obsługi stale współpracował z jednym pracownikiem urzędu – doradcą klienta (instytucjonalnego), który stosownie do potrzeb pracodawcy będzie pomagał mu uzyskać pomoc od tych pracowników urzędu, którzy specjalizują się w świadczeniu usług z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy.

Uzależnienie środków na wynagrodzenia pracowników urzędów pracy od efektów działania urzędów pracy.

Wysokość środków Funduszu Pracy przekazywanych powiatom na wynagrodzenia pracowników PUP uzależniona będzie od efektywności działań na rzecz zatrudnienia realizowanych przez te urzędy.

Proponuje się, aby przez okres 4 lat (tj. w latach 2014-2017) samorządy powiatowe otrzymywały środki z Funduszu Pracy na wsparcie finansowania wynagrodzeń doradców klienta i kadry kierowniczej. Pozwoli to na dokonanie oceny efektywności tego rozwiązania. W przypadku osiągnięcia pozytywnych rezultatów, okres obowiązywania proponowanego rozwiązania zostanie przedłużony.

Podstawa naliczania środków dla każdego samorządu powiatowego będzie naliczane 7% kwoty środków (limitu) Funduszu Pracy ustalonej na rok poprzedni na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia.

Naliczone limity obejmą:

a) 5% kwoty środków Funduszu Pracy ustalonej na rok poprzedni na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, przyznawane będzie wszystkim samorządom powiatowym na dofinansowanie wynagrodzeń doradców klienta. Limit środków będzie ustalany na dany rok, a środki przekazywane w miesięcznych transzach.

b) 2% kwoty środków Funduszu Pracy ustalonej na rok poprzedni na realizację programów na rzecz zatrudnienia, naliczane będzie dla wszystkich samorządów na nagrody doradców klienta i kadry kierowniczej urzędu pracy. Przyznanie limitu i przekazanie środków Funduszu Pracy będzie następowało na wniosek starosty złożony do końca lipca danego roku, po potwierdzeniu przez marszałka województwa spełnienia przez urząd pracy wymogu uzyskania w roku poprzedzającym co najmniej 2 z 3 poniższych warunków:

- **osiągnięcia procentowego udziału pracowników zatrudnionych na stanowiskach doradców klienta w całkowitym zatrudnieniu w PUP** na dzień 31 grudnia roku poprzedniego na poziomie wyższym niż ww. średni wskaźnik uzyskany we wszystkich PUP albo osiągnięcie wskaźnika oznaczającego liczbę bezrobotnych przypadających na 1 pracownika na stanowisku doradcy klienta na dzień 31 grudnia poprzedniego roku na poziomie niższym niż ww. wskaźnik uzyskany we wszystkich urzędach pracy,
- **osiągnięcia efektywności zatrudnieniowej** w roku poprzednim na poziomie wyższym niż ww. średni wskaźnik uzyskany we wszystkich urzędach pracy,
- **osiągnięcia efektywności kosztowej** w roku poprzednim na poziomie niższym niż ww. średni wskaźnik uzyskany we wszystkich urzędach pracy.

Środki niewykorzystane przez urzędy pracy niespełniające co najmniej 2 z 3 wyżej wskazanych warunków pozostałoby w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy z przeznaczeniem na sfinansowanie zadań ustawowych, w tym dodatkowych wydatków

finansowanych w ramach innych fakultatywnych zadań, lub dla PUP osiągających najwyższą efektywność z przeznaczeniem na dodatkowe nagrody dla pracowników przyczyniających się do osiągnięcia tej efektywności.

Wprowadzenie powyższych usprawnień pozwoli na podwyższenie jakości usług świadczonych przez PUP.

Priorytet zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych celów szczegółowych:

1. Doksztalcanie i szkolenie pracowników w celu podniesienia jakości świadczonych usług

Konieczność pracy w zmieniających warunkach społeczno – prawnych wymaga od pracowników bieżącej wiedzy nt. procesów zachodzących w kraju oraz Unii Europejskiej.

Szeroki wachlarz świadczonych usług wymusza konieczność znajomości przepisów i reguł postępowania krajowych oraz dyrektyw unijnych związanych z zatrudnieniem, ubezpieczeniem społecznym, przepisami prawa podatkowego, administracyjnego, cywilnego, zamówień publicznych, finansów publicznych itp.

Doradcy klienta oraz specjaliści ds. rozwoju muszą posiadać wiedzę w zakresie warunków jakie muszą spełniać kandydaci do pracy na różnych stanowiskach pracy.

Podnoszenie jakości świadczonych przez PUP usług wymaga od jego pracowników umiejętności kształtowania prawidłowych zachowań w relacjach z klientami. W tej sytuacji niezwykle ważne jest motywowanie personelu do podnoszenia poziomu wykształcenia oraz uzupełniania wykształcenia.

Sposób realizacji celu:

- zdefiniowanie braków i potrzeb szkoleniowych pracowników,
- umożliwienie udziału w szkoleniach i warsztatach w wymaganym zakresie,
- umożliwienie udziału w studiach podyplomowych w wymaganym zakresie,
- motywowanie pracowników do podnoszenia poziomu wykształcenia,
- zatrudnienie specjalistów i wzmocnienie kadry w wybranych obszarach działalności urzędu.

2 Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi przy wykonywaniu zadań

PUP posiada stronę internetową (www.pupstargard.pl), gdzie zamieszczane są wykładnie prawne, aktualne informacje o usługach, instrumentach i działalności PUP, dane dot. statystyki rynku pracy, oferty pracy oraz wzory obowiązujących formularzy niezbędnych do korzystania z usług urzędu.

Informacje nt. usług i bieżących działań podejmowanych przez PUP umieszczane są w Biuletynie Informacji Publicznej (zwanym dalej BIP) dostępnym za pomocą Internetu.

Jednym z elementów powinna być możliwość śledzenia przez klientów urzędu ścieżki obiegu składanych przez nich pism i wniosków oraz sposobu ich załatwiania. Do realizacji tego zadania może być wykorzystany system ewidencji elektronicznej wpływającej korespondencji. Niezbędnym staje się wprowadzenie podpisu elektronicznego, co pozwoli na szybszy przepływ informacji oraz korespondencji. Konieczne jest także odpowiednie przygotowanie urzędu pod względem oprzyrządowania, oprogramowania i przeszkolenia pracowników w tym zakresie.

Celem powyższych działań jest możliwość usprawnienia kontaktu z klientem PUP za pomocą poczty elektronicznej.

Sposób realizacji celu:

- wyposażenie urzędu w odpowiedni sprzęt i oprogramowanie,
- przygotowanie procedur wprowadzenia informacji o etapach załatwiania spraw,
- przeszkolenie i przygotowanie pracowników do pracy z podpisem elektronicznym,
- przeszkolenie i praca z elektronicznym obiegiem korespondencji.

ROZDZIAŁ VII

MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Monitorowanie programu służy zapewnieniu odpowiedniej jakości jego realizacji. Jest ono prowadzone przez powiat w oparciu o wskaźniki ściśle powiązane z prowadzona w urzędzie pracy kontrolą zarządczą i to na podstawie określanych w niej na każdy rok celów i sposobów ich realizacji dokonywana będzie ocena realizacji programu.

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Stargardzie Szczecińskim
Patrycja Gross

ROZDZIAŁ VIII

ZAŁĄCZNIKI

6.1 Załącznik nr 1 – wzór karty monitoringu realizacji programu.

